

PLANI PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR DETAR PËR SHQIPËRINË

Koordinimi:	Marina Marković, PAP/RAC Daniela Addis, Koordinatore Kombëtare e Projektit për Italinë Ina Janushi dhe Rezart Kapedani, Koordinatorë Kombëtarë të Projektit për Shqipërinë Tea Marasović, PAP/RAC
Autorët:	Fiona Mali, Rezart Kapedani
Përkthimi:	We Translate Albania
Dizajni i kopertinës:	Tessa Bachrach-Krištofić
Redaktimi i faqesjes:	Old school S.P.
Foto e kopertinës:	© N. Russo

Emërtimet e përdorura dhe prezantimi i materialit në këtë botim nuk nënkuptojnë shprehjen e ndonjë opinioni nga ana e UNEP/MAP-it në lidhje me statusin ligjor të çdo vendi, territori, qyteti ose zone ose autoriteteve përkatëse të tij, ose në lidhje me përcaktimin të kufijve të tij.

Raporti u përgatit si pjesë e projektit ndërkuftar CAMP Otranto.

Për citimet:

UNEP/MAP-PAP/RAC (2023). Plani për Planifikimin Hapësinor Detar për Shqipërinë. Priority Actions Programme / Regional Activity Centre (PAP/RAC), Split (Kroaci). Fq. 36

Tabela e përmbajtjes

Përmbledhja ekzekutive.....	1
1. Kuadri Ligjor	3
1.1. Analiza e kuadrit ligjor	3
2. Organizimi Institucional.....	7
2.1. Organizimi i Përgjithshëm Institucional	7
2.2. Qeverisja Vendore	9
3. Të dhëna të disponueshme për Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar.....	10
4. Ndërveprimi Tokë-Det.....	13
4.1. Hyrje	13
4.2. Ndërveprimet Tokë-Det dhe Methodologjia	14
4.3. Analiza e LSI	16
4.3.1. Fenomenet natyrore në “Det” duke ndërvepruar me “Tokën”	16
4.3.2. Fenomenet natyrore në “Tokë” që ndërveprojnë me “Detin”	19
4.3.3. Aktivitetet ekonomike në “Det” në ndërveprim me “Tokën”	21
4.3.4. Aktivitetet ekonomike në “Tokë” në ndërveprim me “Detin”	26
4.4. Konkluzione mbi LSI	26
5. Përfundime.....	27
Shtojca A – Organizimi Institucional për Menaxhimin e Ujërave Detar	29

Lista e hartave

Harta 1.	Zonat më të prekura nga stuhitë.....	16
Harta 2.	Zonat më të prekura nga ngritja e nivelit të detit.....	17
Harta 3.	Zonat më të prekura nga erozioni bregdetar dhe depërtimi i kripës.....	18
Harta 4.	Kjo figurë tregon rezultatet e zbulimit të ndryshimit (zonat e kuqe) që janë zbuluar midis dy hartave të klasifikimit të marra duke përdorur metodën GEOBIA. Shigjetat e zeza tregojnë zonat e progradimit, ndërsa shigjetat jeshile tregojnë një humbje të sedimentit në zonën e deltës (Kanjir dhe Gregorič Bon, 2016).	19
Harta 5.	Zonat më të prekura nga përmbytjet.....	20
Harta 6.	Zonat e përcaktuara për akuakulturë.....	21
Harta 7.	Zonat e Mbrojtura Detare në qarkun e Vlorës.....	23
Harta 8.	Transporti detar në qarkun e Vlorës.....	24
Harta 9.	Infrastruktura në ujërat bregdetare në qarkun e Vlorës.....	25

Lista e tabelave

Tabela 1.	Statusi ligjor në lidhje me Konventën e Barcelonës.....	3
Tabela 2.	Autoriteti përgjegjës për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e të dhënave gjeohapësinore.....	11
Tabela 3.	Paketa paraprake e të dhënave të nevojshme për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar.....	12
Tabela 4.	Grupi i ndërveprimeve të përdorura si referencë për analizën.....	15
Tabela 5.	Organet Publike me Përgjegjësi Detare.....	29

Shkurtime

AKPT	Agjencia Kombëtare Shqiptare e Planifikimit të Territorit
AMBU	Agjencia Kombëtare Shqiptare e Menaxhimit të Burimeve Ujore
DCM	Vendim i Këshillit të Ministrave
ICZM	Menaxhimi i Integruar i Zonës Bregdetare
LSI	Ndërveprimet Tokë-Det
MARD	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MTE	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
MSFD	Direktiva Kuadër e Strategjisë Detare
MSP	Direktiva e Planifikimit Hapësinor Detar
UNEP/MAP	Programi i Veprimit Mesdhetar

Përmbledhja ekzekutive

Spektori detar është rritur me shpejtësi vitet e fundit, si një burim për zhvillimin e mëtejshëm ekonomik dhe bashkëpunimin ndërkombëtar. Qeveria e Shqipërisë ka bërë progres në mirëmbajtjen dhe infrastrukturën e objekteve portuale në përputhje me Strategjinë Sektoriale, prioritetet e përcaktuara në Programin e Qeverisë, Planin Kombëtar të Transportit, Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim dhe Planin Buxhetor Afatmesëm.

Qarku i Vlorës është një nga rajonet më të rëndësishme për sa i përket zhvillimeve turistike, aktiviteteve të peshkimit dhe akuakulturës dhe aktiviteteve të tjera ekonomike në det dhe në tokë. Gjithashtu ka disa zona të mbrojtura, duke përfshirë të vetmet Zona të Mbrojtura Detare në Shqipëri, gjë që nxjerr në pah vlerat e larta të biodiversitetit.

Shqipëria duhet të përafrojë Direktivën 2014/89/BE si pjesë e *acquis* të BE si pjesë e procesit të anëtarësimit në BE. Gjithashtu, duhet theksuar se fillimi i procesit të Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar është i rëndësishëm si një kontribut në zbatimin e Protokollit ICZM të Konventës së Barcelonës, të cilin Shqipëria e ka nënshkruar tashmë.

Në lidhje me kuadrin ligjor, Shqipëria tashmë ka një kuadër ligjor të avancuar për planifikimin hapësinor në pjesën tokësore dhe zonat bregdetare. Direktiva mund të transpozohet nëpërmjet ndryshimeve në aktet ligjore ekzistuese ose duke pasur ligje specifike vetëm për pjesën detare. Transpozimi i Direktivës së Planifikimit

Hapësinor Detar deri në fund të vitit 2023 ose në fillim të vitit 2024 do të ndihmojë procesin e përgatitjes për transpozimin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar.

Ekziston një numër i madh i institucioneve të përfshira në aspekte të ndryshme të aktiviteteve detare dhe bregdetare me përgjegjësi specifike. Duhet të përfshihen në përgatitjen e planit të Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar në të ardhmen dhe gjithashtu në mbledhjen e të dhënave.

Bazuar në analizën paraprake të Ndërveprimeve Tokë-Det për rajonin e Vlorës, ndryshimi klimatik del si një faktor shumë i rëndësishëm kur merren parasysh efektet që ai ka në bregdet dhe në det. Gjithashtu, aktivitetet turistike dhe infrastruktura përkatëse duhet të konsiderohen shumë të rëndësishme për LSI.

Në përgjithësi, nevojitet më shumë mbështetje për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar pasi është ende në fazën paraprake në Shqipëri. Në të ardhmen, të dhënat duhet të mbledhen sipas standardit të kërkuar (IMAP, kërkesat e BE etj.) dhe gjithashtu të ilustron në harta që mund të jenë të dobishme për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar. Shembujt që vijnë nga vendet fqinje (si MSP që është zhvilluar për Italinë) duhet të shërbejnë si një model i dobishëm për përgatitjen e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detare shqiptare.

1. Kuadri Ligjor

1.1. Analiza e kuadrit ligjor

Hyrje në Kuadrin Ligjor Shqiptar

Kushtetuta shqiptare parashikon hierarkinë, statusin dhe efektin e normave ligjore. Në veçanti, neni 4/2 deklaron se “Kushtetuta është ligji më i lartë në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 116 i Kushtetutës pasqyron hierarkinë e normave juridike duke parashikuar se “aktet normative që janë në fuqi në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë janë:

- a) Kushtetuta;
- b) marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara;
- c) ligjet;
- ç) aktet normative të Këshillit të Ministrave.”

Marrëveshjet ndërkombëtare vijnë pas Kushtetutës në renditjen e normave dhe kështu ato zënë një vend të rëndësishëm në sistemin tonë juridik. Neni 122 thekson këtë ide duke parashikuar që ato marrëveshje

ndërkombëtare, të ratifikuara me ligj, të mbizotërojnë mbi ligjet në mospërputhje të Shqipërisë.

Shqipëria është një vend kandidat në BE që nënshkroi Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit (SSA) më 6/12/2006, e cila hyri në fuqi më 1/4/2009.

Ratifikimi i menjëhershëm i marrëveshjeve të fundit shumëpalëshe mjedisore (MEA) është dëshmi e rëndësisë politike që qeveria i atribuon të qenit një pjesëmarrëse e angazhuar në bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën e mjedisit. Synimi për anëtarësim në BE është nxitësi kryesor për miratimin e legjislacionit mjedisor në Shqipëri, ndërsa MEA mund të konsiderohen si një nxitës i dytë i madh.

Në lidhje me Konventat e Barcelonës, situata në lidhje me statusin e saj ligjor tregohet në Tabelën 1 më poshtë:

Tabela 1. Statusi ligjor në lidhje me Konventën e Barcelonës

Emri	Data	Data e Hyrjes në Fuqi
Konventa e Barcelonës për Mbrojtjen e Mjedisit Detar dhe Rajonit Bregdetar të Mesdheut	1990-05-30	1990-06-29
Ndryshimet e Konventës së Barcelonës	2001-07-26	2004-07-09
Protokolli për Hedhjen e Mbeturinave	1990-05-30	1990-06-29
Ndryshimet Për Protokollin për Hedhjen e Mbeturinave	2001-07-26	
Protokolli i Emergjencave	1990-05-30	1990-06-29
Protokolli LBS	1990-05-30	1990-06-29
Ndryshimet Për Protokollin LBS	2001-07-26	2008-05-11
Protokolli SPA	1990-05-30	1990-06-29
SPA dhe Protokolli i Biodiversitetit dhe Shtojcat	2001-07-26	2001-08-25
Protokolli në det të hapur	2001-07-26	2011-03-24
Protokolli i Mbetjeve të Rrezikshme	2001-07-26	2007-12-19
Menaxhimi i Integruar i Zonës Bregdetare (ICZM)	2010-05-04	2011-03-24

Është e rëndësishme për këtë raport të përmendet se Shqipëria ka ratifikuar si Konventën e Barcelonës ashtu edhe Protokollin ICZM.

Që Shqipëria të jetë pjesë e BE-së, ajo duhet të përmbushë Kriteret e Kopenhagës, duke përfshirë atë që të gjithë anëtarët e ardhshëm duhet të miratojnë legjislacionin për t'i sjellë ligjet e tyre në përputhje me tërësinë e ligjit evropian të ndërtuar gjatë historisë së Bashkimit, i njohur si "acquis communautaire".

Procesi i përafrimit të sistemeve ligjore dhe administrative në vendet kandidatë me institucionet e madha dhe komplekse të ligjit të BE-së është një detyrë e madhe që kërkon planifikim dhe menaxhim të kujdesshëm në baza të vazhdueshme. Meqenëse afatet për zbatimin e disa direktivave dhe vendimeve ose dispozitave të caktuara nuk ndodhin përpara anëtarësimit në BE, masat e propozuara dhe të miratuara tani duhet të jenë të përshtatshme për të përmbushur kërkesat e ardhshme të përputhshmërisë me të cilat do të përballen këto vende si Shtete Anëtare. Ndërsa Shqipëria miraton legjislacionin dhe vendos kuadrin e zbatimit që japin efektin e Direktivave, Vendimeve dhe Rregullores të BE-së në sistemin e tyre ligjor kombëtar, duhet të merret parasysh se cilat fusha të ligjit kombëtar ekzistues do të preken nga legjislacioni i ri dhe më pas do të kërkohet ndryshim ose shfuqizimi legjislativ.

Kuadri Ligjor Sektorial

Shqipëria ka një kuadër ligjor të dedikuar që mbulon procedurat e planifikimit, duke përfshirë hartimin, konsultimin, koordinimin dhe miratimin e dokumenteve të planifikimit. Ky është ligji nr. 107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit" dhe Vendimin e Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 686/2017 "Për Miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit".

Ky është një kuadër i ri, që zëvendëson kuadrin e planifikimit urban (qytet) nga fillimi i viteve '90 (pas rënies së regjimit të planifikimit qendror), duke integruar një qasje të re ndaj planifikimit të territorit. Termi territorial në këtë kuadër i referohet territorit të përgjithshëm të Shqipërisë, tokësor dhe detar.

Ligji nr. 107/2014, Seksioni I, Neni 3 "Përkufizimet", pika 41, i referohet si më poshtë:

- 41. "Territor Kombëtar" është hapësira gjeografike, duke përfshirë hapësirën tokësore, mbi dhe nëntokësore, **ujore** dhe ajrore, të kufizuar nga kufiri

shtetëror i Republikës së Shqipërisë, sipas legjislacionit në fuqi.

Në këtë drejtim, **ujërat territoriale** pjesë e hapësirës detare (ose ujërat detare ose rajoni detar) janë **pjesë e territorit**.

Ligji nr. 107/2014, Kreu I, Neni 1 "Qëllimi", i referohet si më poshtë:

Ky ligj:

- a) siguron **zhvillimin e qëndrueshëm të territorit** nëpërmjet përdorimit racional të tokës, ujërave dhe burimeve natyrore;
- b) vlerëson potencialet aktuale dhe të ardhshme për zhvillimin e territorit në nivelin kombëtar dhe lokal, bazuar në balancimin e burimeve natyrore, nevojave ekonomike dhe njerëzore, dhe interesave publike dhe private, duke koordinuar punën në:
 - i) **garanton ruajtjen e burimeve natyrore** si toka, në veçanti, tokën e punueshme, ajrin, **burimet ujore**, pyjet, **florën, faunën** dhe peizazhet;

...

Në këtë drejtim, për sa i përket qëllimit, qëllimi i këtij Ligji Shqiptar për Planifikimin e Territorit përputhet me Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar 2014/89/BE, Kapitulli I, "Dispozitat e Përgjithshme", Neni 1 "Objekti" si më poshtë referohet:

- *Kjo direktivë vendos një kornizë për planifikimin hapësinor detar që synon **promovimin e rritjes së qëndrueshme** të ekonomive detare, **zhvillimin e qëndrueshëm të zonave detare dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve detare***

Ligji nr. 107/2014, Seksioni II, Neni 15 "Dokumentet e Planifikimit" deklaron se dokumentet e planifikimit ndahen në dy kategori kryesore: dokumentet e planifikimit qendror dhe vendor, duke renditur përkatësisht në secilën kategori:

Dokumentet e planifikimit vendor:

1. *Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit,*
2. *Planet Sektoriale Kombëtare (për të gjithë sektorët, për disa ose një sektor),*
3. *Planet e detajuara për zonat me rëndësi kombëtare.*

Local planning documents:

4. *Planet Sektoriale Rajonale,*
5. *Plani i Përgjithshëm Vendor,*
6. *Planet e Detajuara Vendore.*

Ligji nr. 107/2014, Seksioni II, neni 17 "Planet Sektoriale Kombëtare", nënkupton si më poshtë:

- Planet sektoriale kombëtare hartohen nga ministritë e linjës, me synim **zhvillimin strategjik të një ose më shumë sektorëve**, sipas fushave përkatëse të kompetencës, si siguria kombëtare, energjia, industria, transporti, infrastruktura, turizmi, zonat ekonomike, arsimit, sporti, trashëgimia kulturore dhe natyrore, shëndetësia, bujqësia dhe **uji**.

Në këtë drejtim, **"uji" renditet si një nga sektorët që mund të ketë një dokument kombëtar të planifikimit sektorial.**

VKM nr. 686/2017 detajon procedurën për hartimin, konsultimin, bashkërendimin dhe miratimin e dokumenteve të planifikimit, bazuar në udhëzimet e dhëna në ligjin nr. 107/2014.

Kapitulli III, Seksioni I, Neni 80 "Kategoritë e përdorimit të tokës" i referohet si në vijim:

- d) *Sistemi ujqor (U), me specififikimet e mëposhtme:*
- i. **"Ujërat (U)"** përfshin të gjithë trupat ujqorë: detet, lagunat, kënetat, liqenet, lumenjtë, përrenjtë dhe burimet ujqore, në zbatim të legjislacionit përkatës

Bazuar në sa më sipër, **Direktiva e Planifikimit Hapësinor Detar (MSP) duket se përkon me Planifikimin Sektorial Kombëtar për "Ujërat Detare".**

VKM nr. 686/2017, Kreu IV, Seksioni 2, "Kushtet sektoriale në planifikimin e territorit" Neni 87 "Ujërat dhe ligatinat" i referohet sa më poshtë:

1. *Procesi i planifikimit dhe zhvillimit në territoret që i përkasin kategorisë bazë të përdorimit "Ujërat" rregullohet në zbatim të legjislacionit të posaçëm dhe konventave ndërkombëtare të cilave Shqipëria ka aderuar.*
2. *Çdo zhvillim në brigjet ujqore, si dhe kufijtë e zonave mbrojtëse përkatëse, përcaktohen nga legjislacioni i veçantë dhe kjo rregullore. Zonat mbrojtëse përbëhen nga:*
 - a. *Zonat higjeno-sanitare për mbrojtjen e burimeve ujqore, të përcaktuara për prodhimin e ujit të pijshëm;*
 - b. *Zonë me mbrojtje të menjëhershme, brenda së cilës do të ndalohet çdo lloj ndërtimi dhe shkarkimi, me përjashtim të ndërtimeve për mbrojtjen e trupit ujqor;*

- c. *Zonë e mbrojtjes së largët, brenda së cilës aktivitetet e parashikuara në shkronjën "b" do t'i nënshtrohen lejeve administrative ose koncesioneve.*
3. *Ndërtimi i punimeve dhe objekteve për shfrytëzimin e burimeve ujqore dhe parandalimi i veprimeve të dëmshme që lidhen me ujin i nënshtrohen lejeve administrative ose koncesioneve.*
 4. *Ndalohet ruajtja e materialeve dhe substancave që mund të preken nga uji dhe ndërtimi i objekteve të reja në zonat e rrezikuara nga përmbytjet.*

Duhet theksuar se Shqipëria ka transpozuar në legjislacionin kombëtar edhe direktivën e EIA dhe SEA (kryesisht nëpërmjet ligjit nr. 10440, datë 7.7.2011 "Për EIA", i ndryshuar, dhe ligjit nr. 91/2013, datë 28.2.2013 "Në SEA"). Bazuar në këto ligje dhe në detyrimet që lidhen me ratifikimin e Konventës për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekst Ndërkufitar (Konventa Espoo), vlen të përmenden dy DCM që rregullojnë edhe kontekstin ndërkufitar: VKM Nr. 598, datë 1.7.2015 "Për rregullat dhe procedurat e EIA në kontekstin ndërkufitar" dhe DCM nr. 620, datë 7.7.2015 "Për rregullat, përgjegjësitë dhe procedurat e detajuara për SEA në Kontekstin Ndërkufitar".

Në këtë drejtim, territoret që i përkasin kategorisë bazë të përdorimit **"ujëra" janë objekt i ligjit nr. 107/2014 dhe VKM nr. 686/2017.** Ky zbritje i referohet "ujërave" në përgjithësi, duke përfshirë "ujërat detare".

Vlerësimi i Boshllëqeve

Bazuar në pikat kryesore të mësipërme, Planifikimi Hapësinor Detar duket se përkon me Planin Kombëtar Sektorial për "Ujërat Detare".

VKM nr. 686/2017, Kapitulli II, Seksioni 4 "Plani Kombëtar Sektorial" jep udhëzime të përgjithshme për qëllimin, autoritetet përgjegjëse për procesin e hartimit, konsultimit dhe koordinimit, përmbajtjen e dokumentit të planifikimit, procedurën e miratimit, zbatimin dhe procesin e monitorimit. Kjo **DCM nuk jep specifika për sektorë të ndryshëm, si "uji", por konsideron se çdo plan sektorial duhet të ndjekë të njëjtat udhëzime sipas procedurës.**

Propozim

Duke qenë se Direktivat e BE-së kërkohet të përfshihen në legjislacionin kombëtar të çdo shteti anëtar dhe gjithashtu bazohen në Takimin e 20-të të Zakonshëm të Palëve Kontraktore (COP 20) të Konventës për

Mbrojtjen e Mjedisit Detar dhe Rajonit Bregdetar të Mesdheu dhe Protokollet e tij (Konventa e Barcelonës) (Tiranë, 17-20 dhjetor 2017), Vendimi IG.23/7 "Zbatimi i Protokollit të Menaxhimit të Integruar të Zonës Bregdetare: Struktura e shënuar e... Kuadrit konceptual për planifikimin hapësinor detar", alternativat kryesore të paraqitura dhe për t'u përgjigjur në fund të këtij ushtrimi, në diskutim të ngushtë me koordinatorët e projektit dhe autoritetet përkatëse kombëtare, janë si më poshtë.

Transpozimi i dispozitave të Direktivës mund të kryhet nëpërmjet:

1. Një ligj i veçantë – Ligji për Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar (MSP) (d.m.th. Italia ka një dekret të veçantë legjislativ)
2. Ndryshimi i Ligjit ekzistues të Planifikimit nr. 107/2014 (d.m.th. një artikull i posaçëm për të prezantuar Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar)

3. Një DCM e veçantë, referuar ligjit ekzistues ose të ndryshuar të Planifikimit nr. 107/2014, që do të përmbajë procedurën/et e detajuara të Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar
4. Ndryshimi i DCM ekzistuese/ Rregullorja e Planifikimit nr. 686/2017 (d.m.th. një kapitull i veçantë për Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar)
5. Udhëzime që i referohen Ligjit dhe DCM ekzistuese

Për momentin, propozimi që rrjedh nga të gjitha sa më sipër përfshin një kombinim të alternativave 2 dhe 4, për të ndryshuar Ligjin ekzistues të Planifikimit dhe Rregulloren ekzistuese të Planifikimit. Më konkretisht, të shtohet një artikull i posaçëm që propozon MSP në ligjin ekzistues dhe më pas të shtohet një seksion në DCM nr. 686/2017, kushtuar Planit Kombëtar Sektorial për "Ujërat Detare" dhe të emërtohet "Direktiva e Planifikimit Hapësinor Detar".

2. Organizimi Institucional

Vendimmarrësit e politikës detare janë autoritetet publike të ngarkuara me planifikimin e politikave dhe orientimeve strategjike në lidhje me rolin aktual dhe të ardhshëm të sektorit detar, vendosjen e masave të nevojshme që nevojiten për të mbështetur këtë rol dhe monitorimin e zbatimit të këtyre masave.

Strukturat që lidhen me menaxhimin e hapësirës detare janë kryesisht institucione qendrore por me disa zona që janë edhe pjesë e institucioneve vendore. Edhe pse nuk ekziston një Planifikim Hapësinor Detar dhe, si të tilla, strukturat nuk janë të gjitha të specifikuar, disa nga institucionet ekzistuese që kanë të bëjnë me ujërat detare janë shpjeguar më poshtë.

Ky seksion ofron vetëm pjesën skematike të strukturës institucionale ndërsa i gjithë funksioni është dhënë në Shtojcën A të dokumentit.

Është gjithashtu shumë e rëndësishme të përmendet se fokusi kryesor i është kushtuar institucioneve qendrore pasi lidhet me planin e përgjithshëm. Për pushtetin vendor është dhënë në fund një paragraf specifik që nuk lidhet me secilin prej funksioneve.

2.1. Organizimi i Përgjithshëm Institucional

Republika e Shqipërisë është një republikë kushtetuese me një parlament të zgjedhur në mënyrë demokratike. Pushteti legjislativ është i përqendruar në parlamentin shqiptar. Sistemi i qeverisjes bazohet në ndarjen dhe balancimin e pushteteve legjislative, ekzekutive dhe gjyqësore.

Këshilli i Ministrave është pushteti ekzekutiv i Shqipërisë. Këshilli drejtohet nga Kryeministri i Shqipërisë. 19 anëtarë të tjerë të qeverisë janë pjesë e Këshillit, duke shërbyer si zëvendëskryeministra, ministra të qeverisë ose të dyja bashkë; ato zgjidhen nga kryeministri dhe miratohen nga parlamenti.

Organizimi aktual i degës ekzekutive është si më poshtë:

Zyra e Kryeministrit

- Zyra e Kryeministrit
- Zyra e Zëvendëskryeministrit

- Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
- Ministria e Mbrojtjes
- Ministria e Punëve të Brendshme
- Ministria e Financave dhe Ekonomisë
- Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë
- Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
- Ministria e Drejtësisë
- Ministria e Kulturës
- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
- Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
- Ministria e Shtetit për Sipëmarrjen
- Ministri i Shtetit për Marrëdhëniet me Parlamentin
- Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët
- Ministri i Shtetit për Standardet dhe Shërbimet

Bazuar në aspektet e ndryshme të planifikimit hapësinor detar, është përmbledhur një pasqyrë e institucioneve dhe agjencive të ndryshme dhe roleve të tyre.

Akuakultura

- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural – MARD (*hartimi i politikave në sektorin e akuakulturës, përgatitja e zonave të ndara për akuakulturë*)
- Drejtoria e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (*agjencia në MARD, monitorimi dhe zbatimi në lidhje me sektorin e akuakulturës, mbledhja e të dhënave dhe statistikat në lidhje me akuakulturën*)

Mbrojtja, Siguria dhe Siguria në Det

- Ministria e Mbrojtjes – MoD (*hartimi dhe zbatimi i politikave të përgjithshme shtetërore për sigurinë e pavarësisë dhe mbrojtjen e tërësisë territoriale të vendit, si dhe planifikimin dhe përballimin e emergjencave civile*)
- Qendra Operative Detare Ndërinstitucionale (*qendër ndërinstitucionale që merret me organizimin, planifikimin dhe menaxhimin e operacioneve detare në të gjithë hapësirën detare, në përputhje me legjislacionin detar, vendor dhe ndërkombëtar dhe koordinon aktivitetet e kontrollit të zbatimit të ligjit, të cilat kryhen në hapësirën detare, zonat ujore dhe rajonet e përgjegjësisë, të cilat mbulohen nga institucionet përkatëse të interesuara*)

- Drejtoria e Përgjithshme Detare (agjencia në kuadër të MIE, disiplina e trafikut detar, kushtet e sigurisë së lundrimit, standardet e sigurisë portuale dhe hetimi i incidenteve dhe aksidenteve detare, përplasjet e anijeve, zjarret në anije, pirateria dhe për zgjidhjen e të gjitha çështjeve detare)
- Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (agjencia në kuadër të MoD, ushtron autoritetin koordinues, menaxhues, teknik, mbikëqyrës dhe kontrollues në fushën e reduktimit të rrezikut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile)

Energjia

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë – MIE (krijimi i politikave në sektorin e energjisë – përfshirë burimet e rinovueshme të energjisë dhe efikasitetin e energjisë)
- Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (agjencia në kuadër të MIE, Zbatimi i politikave të qeverisë në fushën e energjisë)
- Agjencia e Eficiencës së Energjisë (agjencia në kuadër të MIE, përgjegjëse për përmirësimin dhe promovimin e eficiencës së energjisë në të gjithë ciklin e energjisë dhe në të gjithë sektorët dhe zonat ekonomike të vendit)

Mbrojtja e Mjedisit dhe Burimeve Natyrore

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit – MTE (politika për sektorin e mjedisit dhe mbrojtjen e biodiversitetit, shpallja e zonave të mbrojtura, marrëdhëniet ndërkombëtare dhe komunikimi për konventat mjedisore)
- Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (agjencia brenda MTE, menaxhimi i Zonave të Mbrojtura Bregdetare dhe Detare, monitorimi dhe zbatimi i legjislacionit të biodiversitetit dhe zonave të mbrojtura brenda zonave të mbrojtura)
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit (agjencia në kuadër të MTE, menaxhon procesin e lejimit dhe licencimit të operatorëve që kryejnë aktivitete që ndikojnë në mjedis, përgatit Raportin e Gjendjes së Mjedisit)

Peshkimi

- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural-MARD (bërja e politikave në sektorin e akuakulturës, Menaxhimi i Operacionit në Portet e Peshkimit, Menaxhon

Marrëdhëniet për Marrëveshjet Ndërkombëtare të Peshkimit dhe Organizatat Rajonale të Menaxhimit të Peshkimit)

- Drejtoria e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (agjencia në kuadër të MARD, monitorimi dhe zbatimi në lidhje me sektorin e peshkimit, mbledhja e të dhënave dhe statistikat në lidhje me akuakulturën)

Kërkimi dhe Përpunimi i mineraleve

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë – MIE (hartimi i politikave në sektorin e hidrokarbureve (naftë dhe gaz) dhe minierave dhe gjeologjisë)
- Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (agjencia në kuadër të MIE, zbatimi i politikave të qeverisë në fushën e minierave dhe hidrokarbureve, dhënien e lejeve, licencave dhe autorizimeve, të cilat mundësojnë lidhjen e marrëveshjeve hidrokarbure dhe kryerjen e operacioneve hidrokarbure)
- Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (agjencia në kuadër të MIE, përgjegjëse për monitorimin gjeologjik të mineraleve dhe hidrokarbureve të territorit, promovimin e perspektivës së mineraleve të dobishme dhe monitorimin dhe vlerësimin e lejeve të kërkimit)

Portet dhe Transporti

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë – MIE (hartimi i politikës në sektorin e infrastrukturës dhe transportit)
- Drejtoria e Përgjithshme Detare (agjencia në kuadër të MIE, drejton dhe koordinon veprimtarinë e strukturave përbërëse të administratës detare dhe kontrollon zbatimin e rregullave të përgjithshme, kombëtare dhe ndërkombëtare detare nga të gjitha subjektet private dhe shtetërore)
- Instituti i Transportit (agjencia në kuadër të MIE, mban një bazë të dhënash të sektorit të transportit)

Sporti dhe Rekreacioni

- Ministria e Arsimit dhe Sportit (Modelet, Programet, Zhvillon dhe Koordinon punën për politikat kombëtare në fushën e sportit, integritet kulturor, harton politika mbrojtëse dhe promovuese dhe krijon hapësirat e nevojshme për zhvillimin dhe përmirësimin e sporteve shqiptare)

Telekomunikacioni

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë MIE (*hartimi i politikave në sektorin e telekomunikacionit dhe shërbimeve postare*)

Turizmi

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit – MTE (*politika për sektorin e turizmit, menaxhimin e zonave turistike dhe licencimin e operatorëve turistikë*)
- Agjencia Kombëtare e Turizmit (*agjencia në kuadër të MTE, zbaton politikat e marketingut në fushën e turizmit, promovon turizmin shqiptar në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar dhe nxit investimet në zonat me prioritet zhvillim të turizmit*)
- Agjencia Kombëtare e Bregdetit (*agjencia në kuadër të MTE, punon për nxitjen e investimeve në zonën bregdetare dhe organizimin e punës për bashkërendimin e programeve dhe projekteve zhvillimore me rëndësi për menaxhimin e integruar të zonës bregdetare*)

Uji, Trajtimi dhe Asgjësimi i Ujërave të Zeza

- Agjencia Kombëtare e Burimeve Ujore (*harton dhe zbaton politika, strategji, plane, programe dhe projekte që synojnë menaxhimin e integruar të burimeve ujore, ruajtjen sasiore dhe cilësore, si dhe konsolidimin e mëtejshëm të tyre*)
- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (*hartimi, zbatimi dhe ndjekja e politikave të zhvillimit të infrastrukturës, të cilat përfshijnë infrastrukturën, transportin dhe ujësjellës-kanalizimet*)
- Agjencia Kombëtare e Ujësjetës – Infrastruktura e Kanalizimeve dhe Mbetjeve (*agjencia në kuadër të MIE, harton kuadrin strategjik për zhvillimin dhe menaxhimin e sektorit të ujësjellës kanalizimeve në vendin tonë*)
- Agjencia Kombëtare e Mjedisit (*agjencia në kuadër të MTE, monitorimi i mjedisit dhe përgatitja e Raportit të Statusit të Mjedisit përfshirë cilësinë e ujit, koordinon institucionet e tjera në procesin e monitorimit të parametrave mjedisorë*)
- Instituti i Shëndetit Publik (*agjencia në kuadër të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, kryen vlerësimin e cilësisë së ujit të pijshëm (ujërat nëntokësore dhe sipërfaqësore të destinuara për punët e ujit të pijshëm/përpunimin e ujit, kryen vlerësimin e ujërave të larjes)*)

2.2. Qeverisja Vendore

Pas ndarjeve të reja administrative të vitit 2014, me miratimin e ligjit nr.115/2014, Shqipëria ndahet në 12 qarqe (qark) dhe 61 bashki.

Ligji nr. 139/2015 përfshin ndër të tjera funksionet që njësia e qeverisjes vendore (bashkia) ka në juridiksionin e saj. Disa nga këto funksione (me të rëndësishme për këtë raport) janë paraqitur më poshtë:

- Prodhimi, trajtimi, transmetimi dhe furnizimi me ujë të pijshëm;
- Grumbullimi, largimi dhe trajtimi i ujërave të ndotura;
- Mbledhja dhe largimi i ujërave të shiut dhe mbrojtjes nga përmbytjet në zonat e banuara;
- transport publik lokal;
- Parqe, kopshte lulesh dhe hapësira të gjelbra publike;
- Grumbullimi, largimi dhe trajtimi i mbetjeve të ngurta dhe shtëpiake;
- Planifikimin, administrimin, zhvillimin dhe kontrollin e territorit, sipas ligjit;
- Zhvillimin, mbrojtjen dhe promovimin e vlerave të trashëgimisë kulturore me interes vendor, si dhe administrimin e objekteve që lidhen me ushtrimin e këtyre funksioneve;
- Organizimin e aktiviteteve sportive, rekreative dhe argëtuese, zhvillimin dhe administrimin e institucioneve dhe objekteve që lidhen me ushtrimin e këtyre funksioneve;
- Sigurimi, në nivel lokal, masa për mbrojtjen e cilësisë së ajrit, tokës dhe ujit nga ndotja;
- Administrimin, përdorimin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës së ujit dhe kullimit, të kaluar në pronësi të tyre, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj;
- Administrimi dhe mbrojtja e tokës bujqësore dhe e kategorive të tjera të burimeve, si toka djerrë etj., sipas ligjit;
- Administrimi i fondit publik të pyjeve dhe kullotave, sipas legjislacionit në fuqi;
- Mbrojtja e natyrës dhe e biodiversitetit, sipas legjislacionit në fuqi;
- Mbrojtja civile, në nivel vendor, dhe administrata e strukturave përkatëse, sipas ligjit.

3. Të dhëna të disponueshme për Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar

Sipas Udhëzimit për Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar të vitit 2009¹, të paktën tre kategori të përgjithshme të informacionit hapësinor janë të rëndësishme për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar:

1. shpërndarjet biologjike dhe ekologjike duke përfshirë zona me rëndësi të njohur për një specie ose komunitet biologjik të caktuar;
2. informacion hapësinor për aktivitetet njerëzore; dhe
3. oqeanografike dhe karakteristika të tjera fizike mjedisore (batimetria, rrymat dhe sedimentet).

Për këto gjatë përgatitjes së Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar, një inventar i të dhënave mund të plotësohet në çdo nivel hapësinor dhe kohor dhe gjithashtu në nivele të ndryshme detajesh dhe të jetë sa më gjithëpërfshirës.

Shqipëria tashmë ka një institucion qendror ku mbledhen të gjitha të dhënat hapësinore. Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG) ka në objektivat e tij:

- Ndërtimi i Kuadrit të Referencës Gjeodezike Shqiptare sipas standardeve evropiane për të mundësuar kryerjen e punimeve të sakta gjeodezike dhe hartografike, me mjete dhe metoda moderne.
- Zhvillimi, funksionimi dhe përditësimi i GIS dhe Gjeoportalit Kombëtar që ofron informacion, të dhëna dhe shërbime gjeohapësinore, në përputhje të plotë me standardet e Direktivës 2007/2 / KE "INSPIRE".
- Koordinimi dhe bashkëpunimi me autoritetet publike përgjegjëse për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e informacionit gjeohapësinor, për hartimin dhe zbatimin e standardeve në fushën e gjeoinformacionit dhe për ngritjen e NSDI.

Sipas ligjit nr. 72/2012, "Për organizimin dhe funksionimin e infrastrukturës kombëtare të informacionit gjeohapësinor në Republikën e Shqipërisë", janë **22 Autoritete Publike** përgjegjëse për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e informacionit gjeohapësinor.

Emrat e autoriteteve dhe përgjegjësia e tyre specifike për temat e të dhënave gjeohapësinore që do të mbledhin janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Bazuar në të dhënat që vijnë nga këto institucione, që prej vitit 2014, ASIG ka krijuar Gjeoportalin Kombëtar dhe të dhënat mund të aksesohen nga shikuesit në portalin e mëposhtëm <https://geoportal.asig.gov.al/en>. Siç shihet nga harta, ka shumë të dhëna në lidhje me pjesën tokësore të territorit shqiptar, por jo të dhëna për ujërat detare.

Megjithatë, ka disa të dhëna që vijnë nga burime të tjera, si p.sh.

- literaturën shkencore;
- mendimin ose këshillën shkencore të ekspertit;
- burimet rajonale;
- njohuritë lokale, etj.

Si e tillë, lind nevoja për të krijuar një bazë të dhënash me të gjitha të dhënat që ekzistojnë për mjedisin detar dhe nëse këto janë gjeoreferencuar apo jo. Disa nga të dhënat kryesore që duhen mbledhur janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

¹ Ehler, Charles, dhe Fanny Douvère. Planifikimi Hapësinor Detar: një qasje hap pas hapi drejt menaxhimit të bazuar në ekosistem. Komisioni Ndërqeveritar Oqeanografik dhe Programi Njeriu dhe Biosfera. IOC Manual and Guides No. 53, ICAM Dossier No. 6. Paris: UNESCO. 2009 (English).

Tabela 2. Autoriteti përgjegjës për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e të dhënave gjeohapësinore

Emri i Autoritetit	Temat e të dhënave gjeohapësinore
1. Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural	Objektet bujqësore dhe akuakulturore
2. Qendra e Transferimit të Teknologjisë Bujqësore	Tokë Përdorimi i tokës
3. Shërbimi Hidrografik Shqiptar	Rajonet detare
4. Shërbimi Gjeologjik Shqiptar	Gjeologjia Burimet minerale
5. Autoritetit Rrugor Shqiptar	Rrjetet e transportit
6. Instituti i Gjeoshkencave	Kushtet atmosferike Veçoritë gjeografike meteorologjike Hidrologjia
7. Instituti i Statistikave	Njësitë statistikore Shpërndarja e popullsisë dhe demografia
8. Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Lokale	Njësitë administrative
9. Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	Adresat
10. Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë	Objektet prodhuese dhe industriale
11. Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	Objektet prodhuese dhe industriale Habitatet dhe biotopet
12. Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore	Burimet e energjisë Burimet minerale Zonat e menaxhimit / kufizimit / rregullimit dhe njësitë raportuese të zonës
13. Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	Vende të mbrojtura Rajonet biogjeografike Habitatet dhe biotopet Shpërndarja e specieve
14. Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit	Përdorimi i tokës Zonat e menaxhimit / kufizimit / rregullimit dhe njësitë raportuese të zonës
15. Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile	Zonat e rrezikut natyror
16. Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Mbulesa e Tokës Objektet e monitorimit të mjedisit Shpërndarja e specieve
17. Instituti Kombëtar i Trashëgimisë Kulturore	Vende të mbrojtura
18. Instituti i Shëndetit Publik	Shëndeti dhe Siguria e Njeriut
19. Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor	Sistemet e referencës së koordinatave Sistemet e Rrjetit Gjeografik Emrat gjeografikë Harta bazë Lartësia Ortoimazheri Shërbimet Komunale dhe Qeveritare
20. Agjencia Shtetërore e Kadastrës	Parcelat kadastrale Godinat
21. Instituti i Transportit	Rrjetet e transportit
22. Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore	Hidrografia

Tabela 3. Paketa paraprake e të dhënave të nevojshme për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar

Grupi i të dhënave	Komente
Kushtet e Mjedisit	
Shtretërit e barit të detit	Ka pasur disa harta për P. oceanica por kërkohen disa përditësime
Habitatat koraligjene	Ka pasur disa harta për habitatin por jo për të gjithë zonën shqiptare
Zonë fidanishte	Ka disa informacione por jo të plota të disponueshme
Ligatinat	Po, disponohet në gjeoportat
Zonat me biodiversitet të lartë	
Peshku	Disa zona të identifikuar
Peshkaqenët	Disa zona të identifikuar
Breshkat e Detit	Identifikuar për të gjithë bregdetin
Zogjtë e Detit	I padisponueshem
Gjitarët detarë	Në dispozicion përmes studimeve rajonale
Batimetria	Të dhënat disponohen nga Shërbimi Hidrografik Shqiptar
Të dhënat e Cilësisë së Ujit:	
Parametrat kimikë	Të dhëna nga NEA por vetëm parametra specifike
Parametrat biologjikë	Të dhëna të rralla dhe sporadike kryesisht nga literatura shkencore
Aktivitetet Njerëzore	
Peshkimi tregtar	Të dhënat e mbledhura nga MARD dhe GFCM
Marikultura	Të dhëna të disponueshme për dokumentin MARD dhe AZA
Peshkimi rekreativ	Nuk ka të dhëna të disponueshme
Aktivitete rekreative	Nuk u identifikuan të dhëna
Transporti detar	Të dhëna të disponueshme nga burime rajonale
Operacionet e portit	Të dhëna nga MIE
Gërmimi i portit	Nuk u identifikuan të dhëna
Hedhja e materialit të gërmuar	Nuk u identifikuan të dhëna
Eksplorimi i naftës dhe gazit në det të hapur	Nuk u identifikuan të dhëna
Zhvillimi i naftës dhe gazit në det të hapur	Nuk u identifikuan të dhëna
Kabllo, tubacionet dhe linjat e transmetimit	Nuk u identifikuan të dhëna
Minierat e rërës dhe zhavorrit	Asnjë aktivitet i identifikuar
Energjia e rinovueshme në det të hapur	Nuk ka aktivitet për momentin
Operacionet ushtarake	
Rezervat detare të mbrojtura	Po, disponohet në gjeoportat
Kërkimi shkencor	
Konservimi kulturor dhe historik	

4. Ndërveprimi Tokë-Det

4.1. Hyrje

Plani i Përgjithshëm Hapësinor Kombëtar i Shqipërisë 2015-2030 e veçon bregdetin si zona më e rëndësishme e territorit kombëtar për shkak të pozicionit të tij, vlerave natyrore, rëndësisë së biodiversitetit dhe trashëgimisë kulturore dhe historike. Bregdeti mbështet ekosistemet unike dhe ofron burime jetike dhe rrugë lidhëse për vendin. Vija bregdetare shqiptare është 427 km e gjatë: 273 km bregdet në perëndim përballë detit Adriatik dhe 154 km bregdet në jugperëndim në detin Jon. Ujërat e brendshme mbulojnë 735 km² dhe ujërat territoriale (që shtrihen nga ujërat e brendshme deri në 12 milje detare në det) janë 5,322 km².

Sektori detar është rritur me shpejtësi vitet e fundit, si një burim për zhvillim të mëtejshëm ekonomik dhe bashkëpunim ndërkombëtar. Qeveria e Shqipërisë ka bërë progres në mirëmbajtjen dhe infrastrukturën e objekteve portuale në përputhje me Strategjinë Sektoriale, prioritetet e përcaktuara në Programin e Qeverisë, Planin Kombëtar të Transportit, Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim dhe Planin Buxhetor Afatmesëm.

Transporti detar ka të bëjë kryesisht me transportin e mallrave dhe udhëtarëve nga deti. Sektori është i lidhur me shumë aktivitete të tjera si agjencia e anijeve, qiramarrje dhe ndërmjetësimi, punë detare, transport multimodal dhe intermodal dhe shërbime të ngjashme. Për shkak të kufizimeve infrastrukturore, Shqipëria ka një peshë të vogël të konsiderueshme në transportin detar ndërkombëtar (Ekonomia Blu, draft 2020).

Sektori i peshkimit, ndonëse ka një kontribut relativisht të ulët në ekonominë shqiptare, për sa i përket kontributit të tij në GDP dhe punësimin në përgjithësi, është i rëndësishëm nga pikëpamja socio-ekonomike në komunitetet bregdetare dhe në ujërat e brendshme ku ofron punësim në ato zona me mundësi të kufizuara punësimi dhe kosto të ulët të punës. Ujërat bregdetare të Shqipërisë janë të njohura për shumëllojshmërinë e tyre të peshqve me vlerë të lartë ekonomike. Ndër speciet e peshqve me vlerën më të lartë ekonomike janë peshqit e vegjël pelagjik – açugeja dhe sardelet – dhe peshqit e mëdhenj pelagjik – ton dhe speciet e poshtme, merluc,

barbun, barbun me luspa gri, peshk shpalcë dhe sepje. Peshku pelagjik dhe një pjesë e rezervave të peshqve të thellë ndahen me vendet fqinje, veçanërisht Italinë në perëndim, Malin e Zi në veri dhe Greqinë në jug. Dinamika e ujit të detit mesdhetar që rrjedh përmes Ngushticës së Otrantos në Detin Adriatik krijon terrene të frytshme peshkimi (Realizimi i potencialit të ekonomisë blu 2020).

Në Vlorë dhe në veri dhe jug të Sarandës, kultivohet intensivisht **akuakultura e kocës** dhe levrekut evropian, si dhe kultivimi i midhjeve mesdhetare (*Mytilus galloprovincialis*) në lagunën e Butrintit.

Vitet e fundit, kontributi i drejtpërdrejtë i **udhëtimeve dhe turizmit** në GDP e Shqipërisë ka qenë në intervalin 8,5-8,7%. Megjithatë, kur merren parasysh efektet e shumëfishta nga burime indirekte, kontributi total është pothuajse tre herë më i lartë, duke arritur në më shumë se 20% të GDP, duke e bërë këtë sektor një nga nxitësit kryesorë të rritjes. Duke parë prapa, viti 2019 ishte viti më i mirë i Shqipërisë për turizmin, me 6,4 milionë vizitorë të huaj dhe 2,3 miliardë dollarë të ardhura sektoriale. Pas pandemisë COVID-19, sektori i turizmit u rikthye në vitin 2022 dhe priten më shumë se 3,6 miliardë euro të ardhura në vitin 2022 (Turizmi dhe Mikpritja në Shqipëri 2022). Turizmi bregdetar është më i zhvilluari dhe qarku i Vlorës është një nga më të kërkuarit.

Ka **aktivitete bujqësore** në qark, por qarku zë vetëm 4,5% të tokës së punueshme me kultura bujqësore (shumica e saj është në bashkinë e Vlorës ndërsa zonat e dyta dhe të treta për nga madhësia janë në bashkitë (Selenicë dhe Finiq). që nuk janë në zonën bregdetare). Duhet theksuar se rajoni është i njohur për prodhimin e frutave agrume dhe është gjithashtu i njohur për ullinj dhe vreshta (Të Dhënat Statistikore të Bujqësisë 2021). Duhet theksuar se rajoni është i njohur për prodhimin e frutave agrume dhe është gjithashtu i njohur për ullinj dhe vreshta. Gjithashtu, qarku i Vlorës ka numrin më të madh të koshereve në Shqipëri (Statistikat e Blegtorisë 2022, MARD).

4.2. Ndërveprimet Tokë-Det dhe Methodologjia

Ndërveprimet Tokë-Det (në tekstin e mëtejshëm LSI) janë futur në legjislacionin evropian si pjesë e direktivës 2014/89/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit të datës 23 korrik 2014 për krijimin e kuadrit për Planifikimin Hapësinor Detar.

Kjo u bë për të krijuar fleksibilitet për Shtetet Anëtare Evropiane në trajtimin e ndërlidhjeve/ndërveprimeve mjedisore, ekologjike, sociale, kulturore dhe ekonomike që ekzistojnë midis asaj që ndodh në dhe në dete/oqean me zhvillimet në tokë. Adresimi i LSI në procesin e analizimit të ndërlidhjeve ekzistuese për të përfituar vendimmarrjen e politikave/palëve të interesuara në një Plan Hapësinor Detar ofron mundësinë e punës me koncepte (të vjetra) para-ekzistuese si Menaxhimi i Integruar Bregdetar (ICM) dhe Menaxhimi i Integruar i Zonës Bregdetare (ICZM), të cilat kanë një status ligjor në një sërë shtetesh anëtare të BE dhe më gjerë përmes Konventës së Barcelonës.

Në të njëjtën kohë, LSI ofron mundësi për metoda të ndryshme për të parë ndërveprimin dhe ndikimin e aktiviteteve në tokë me/në sistemin detar dhe botën detare dhe anasjelltas. LSI ofron analizimin e të gjithë zinxhirit të vlerës së mallrave dhe shërbimeve nga prodhuesi tek konsumatori fundor, si dhe lidhjet më të gjera në botën natyrore, si zogjtë shtegtarë, duke përdorur tokën, detin, ajrin dhe brigjet pa u lidhur nga përcaktimet e njeriut në bazë të rajoneve. E gjithë kjo analizë synon marrjen e vendimeve të mirëinformuara në nivel kombëtar dhe synimin për koherencë përtej kufijve dhe pellgjeve detare nga të gjithë të interesuarit (MSP – LSI – ESPON, 2020).

Nuk ka pasur një analizë të tillë të mëparshme në Shqipëri pasi nuk ka as një planifikim të vërtetë hapësinor detar të zhvilluar për momentin. Disa përpjekje paraprake, veçanërisht për zonën bregdetare, u kryen kur u zhvillua Planifikimi Ndërsektorial Bregdetar (**PINS Bregdeti**) dhe

u zhvilluan disa kapacitete gjatë zbatimit të programit GEF Adriatik ku u krye analiza LSI për bregdetin malazez (Analiza e Ndërveprimeve Tokë-Det për Malin e Zi, 2021).

Bazuar në të njëjtën metodologji, u krye një analizë paraprake për qarkun e Vlorës, bazuar në informacionin në fjalë. Si i tillë, identifikimi fillestar i ndërveprimeve u bazua në proceset, përdorimet dhe aktivitetet aktuale natyrore. Analiza u fokusua në ndikimet/ndërveprimet hapësinore që mund të paraqiten edhe vizualisht.

Hapi tjetër ishte plotësimi i tabelës bazuar në vlerësimin, ndërveprimin e mundshëm midis proceseve natyrore dhe përdorimit e hapësirës/aktivitetit ose përdorimit e hapësirës/aktivitetit në det dhe në tokë – kualifikimi i ndërveprimeve, duke përdorur një tabelë Excel të ofruar nga PAP/RAC që përfshin kategoritë e mëposhtme:

- ndikim pozitiv:
 - (i) I Lartë
 - (ii) I mesëm
 - (iii) I ulët
- neutrale;
- ndikim negativ:
 - (i) I Lartë
 - (ii) I mesëm
 - (iii) I ulët
- nuk ka të dhëna (ND).

Duhet theksuar se tabela ishte shumë më komplekse dhe do të kërkonte një analizë më të detajuar për të përfshirë të gjithë sektorët, rregulloret dhe planet, por të paktën u identifikuan LSI kryesore.

Për analizën fillestare si një grup i përgjithshëm ndërveprimesh, është përdorur ajo sipas konceptualizimit të propozuar nga Projekti CAMP Italy (Ndërveprimet Tokë-Det në kuadrin e ICZM dhe MSP) siç tregohet në Tabelën 4 më poshtë.

Tabela 4. Grupi i ndërveprimeve të përdorura si referencë për analizën

<p style="text-align: center;">NDËRVEPRIMI DET-TOKË Aktivite ekonomike ekonomike/dukuritë natyrore në “det” në ndërveprim me “tokën”</p>	<p style="text-align: center;">NDËRVEPRIMI TOKË-DET Aktivite ekonomike ekonomike/dukuritë natyrore në “tokë” në ndërveprim me “detin”</p>
<p>AKTIVITETET SPECIFIKE NJERËZORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Akuakultura në det ▪ Peshkimi ▪ Aktivite minerare nga shtrati i detit (duke përfshirë minierat e rërës dhe agregateve detare) ▪ Industri (sistemet, duke përfshirë shkripëzimin në det, kapjen dhe ruajtjen e CO₂) ▪ Industria energjetike (naftë dhe gaz] energji tokësore, energji e ripërtëritshme detare [erë, valë, valë të mëdha) ▪ Infrastruktura (porte, punime civile të inxhinierisë detare/bregdetare/shkëmbinj nënujorë artificialë, valëpritis etj.) ▪ Kablo dhe tubacione nëndetëse ▪ Aktivite detare në përgjithësi, duke përfshirë pastrimin dhe ruajtjen e materialeve ▪ Transport detar (trafik detar, trafik tregtar, duke përfshirë tragetet) ▪ Turizëm dhe anije lundrimi ▪ Rekreacion dhe sport ▪ Bioteknologji ▪ Zonat e Mbrojtura Detare (MPA), Zonat e Mbrojtura Biologjike (BPZ) (dhe në përgjithësi “instrumentet e menaxhimit në zona, duke përfshirë zonat e mbrojtura detare”) ▪ Mbrojtja dhe siguria <p>AKTIVITETE TË PËRGJITHSHME NJERËZORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mbetje (mbetje detare) <p>FENOMENE NATYRORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ngjarjet ekstreme (stuhitë, baticat e rënda dhe cunami) ▪ Rritja e nivelit të detit (në nivel global dhe lokal) ▪ Rreziqet për zonat bregdetare (erozioni bregdetar, përmbytjet detare dhe depërtimi i kripës) ▪ Shtimi i algave ▪ Aktivite vullkanike dhe tektonike 	<p>AKTIVITETET SPECIFIKE NJERËZORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Akuakulturë bregdetare dhe lagunore ▪ Peshkimi në lumenj dhe laguna ▪ Shfrytëzimi i burimeve natyrore (nxjerrja e ujit, heqja e agregateve/guroreve/) ▪ Bujqësi dhe blegtori ▪ Industria (ushqim, prodhim, impiante në tokë, duke përfshirë impiantin e shkripëzimit, kapjen dhe ruajtjen e CO₂) ▪ Industri energjetike (energji në tokësore/naftë dhe gaz/, energji e ripërtëritshme tokësore /era, dielli, energji gjeotermale/) ▪ Infrastrukturë (portet në lumenj, duke përfshirë aktivitetet e gërmimit, punimet inxhinierike, duke përfshirë digën, urat, aktivitetet e riparimit, hekurudhat dhe rrugët) Aktiviteti portual ▪ Transport (transporti lumor, transporti rrugor dhe hekurudhor) ▪ Aktivite turistike, sportive dhe rekreative (p.sh. vendet e banjës, objektet turistike) ▪ Bioteknologji ▪ Zonat e Mbrojtura Natyrore (rezervat natyrore, parqet kombëtare, parqet rajonale, etj., në tokë ose me kufij në det) ▪ Mbrojtja dhe siguria <p>AKTIVITETE TË PËRGJITHSHME NJERËZORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Impiante urbane (duke përfshirë ndotjen e trupave ujorë që mbledhin ujërat e ndotura) ▪ Mbetje ▪ Rrjeti i shërbimeve (p.sh. sistemet e ujërave të ndotura) <p>FENOMENE NATYRORE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erozioni i tokës (kullimi, erëra) ▪ Reduktimi i shtresës së tokës ▪ Paqëndrueshmëria hidrogjeologjike (duke përfshirë rrëshqitjet e tokës) ▪ Transporti i sedimenteve të lumenjve ▪ Përmbytje ▪ Aktivite vullkanike dhe tektonike

4.3. Analiza e LSI

Analiza është kryer në bazë të të dhënave të disponueshme dhe, natyrisht, kur procesi i Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar do të kryhet zyrtarisht, do të duhet të rishikohet në mënyrë që të merren parasysh informacioni më i përditësuar. Analiza është ndarë në kategoritë e Tabelës 4 ku janë marrë parasysh vetëm ndërveprimet më të rëndësishme.

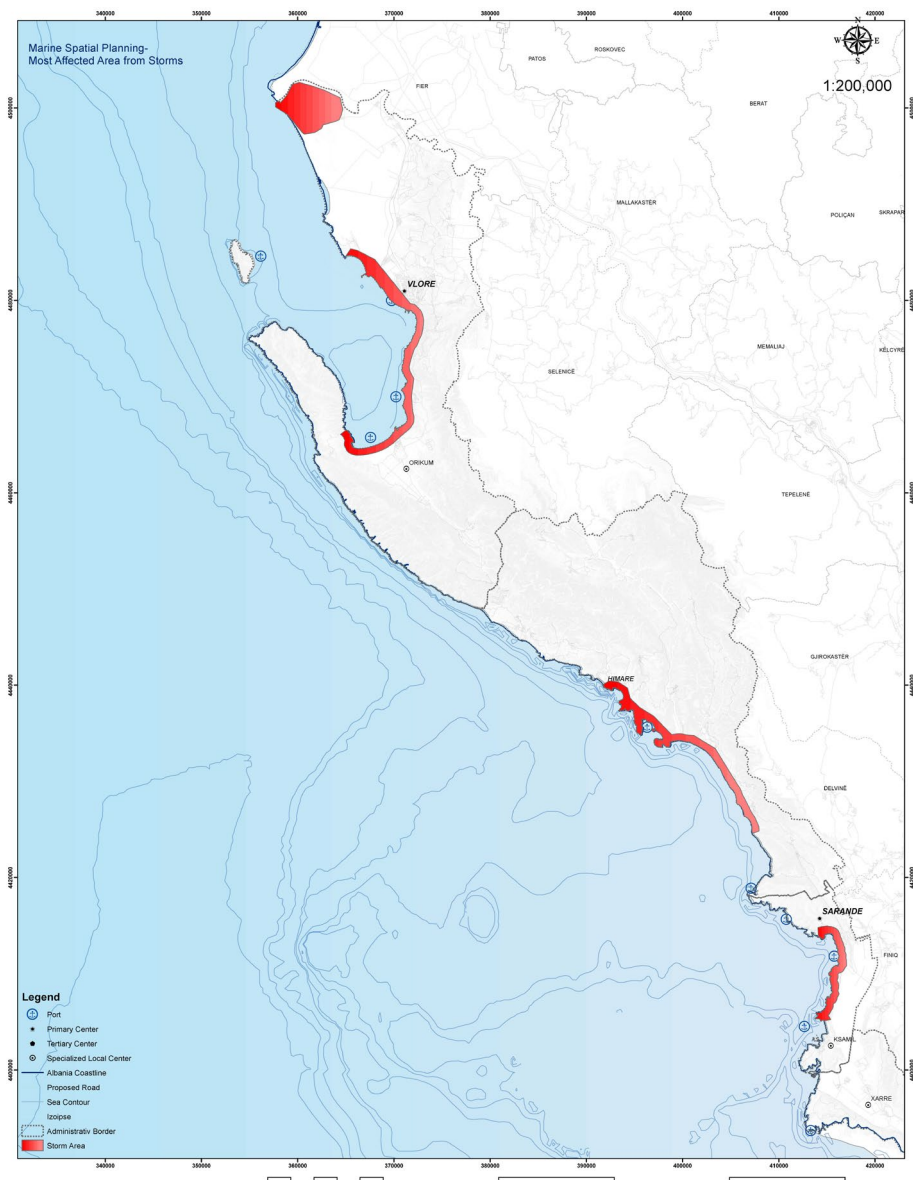
4.3.1. Fenomenet natyrore në “Det” duke ndërvepruar me “Tokën”

Ngjarjet ekstreme (stuhitë, baticat e rënda dhe cunami)

Ndër ngjarjet ekstreme në det, ato që mund të konsiderohen për qarkun e Vlorës janë stuhitë detare.

Edhe pse jo shumë e shpeshtë, bazuar në Komunikatën e 4-të Shqiptare për Ndryshimet Klimatike, “*rritja e pritshme e numrit të valëve të stuhive për shkak të ndryshimeve klimatike do të rrisë përmasat dhe përmasat e zonave bregdetare të përmbytura dhe gërryese. Në këtë kontekst, gryka e lumit, plazhet dhe lagunat janë veçanërisht të prekshme ndaj efekteve negative të ndryshimeve klimatike*”.

Gjithashtu, pritet që rritja e numrit të stuhive të prekë infrastrukturën e transportit detar dhe industrinë e turizmit në të gjithë zonën. Zonat më të prekura në rajon do të jenë pjesa veriore e rajonit siç tregohet në hartën 1.

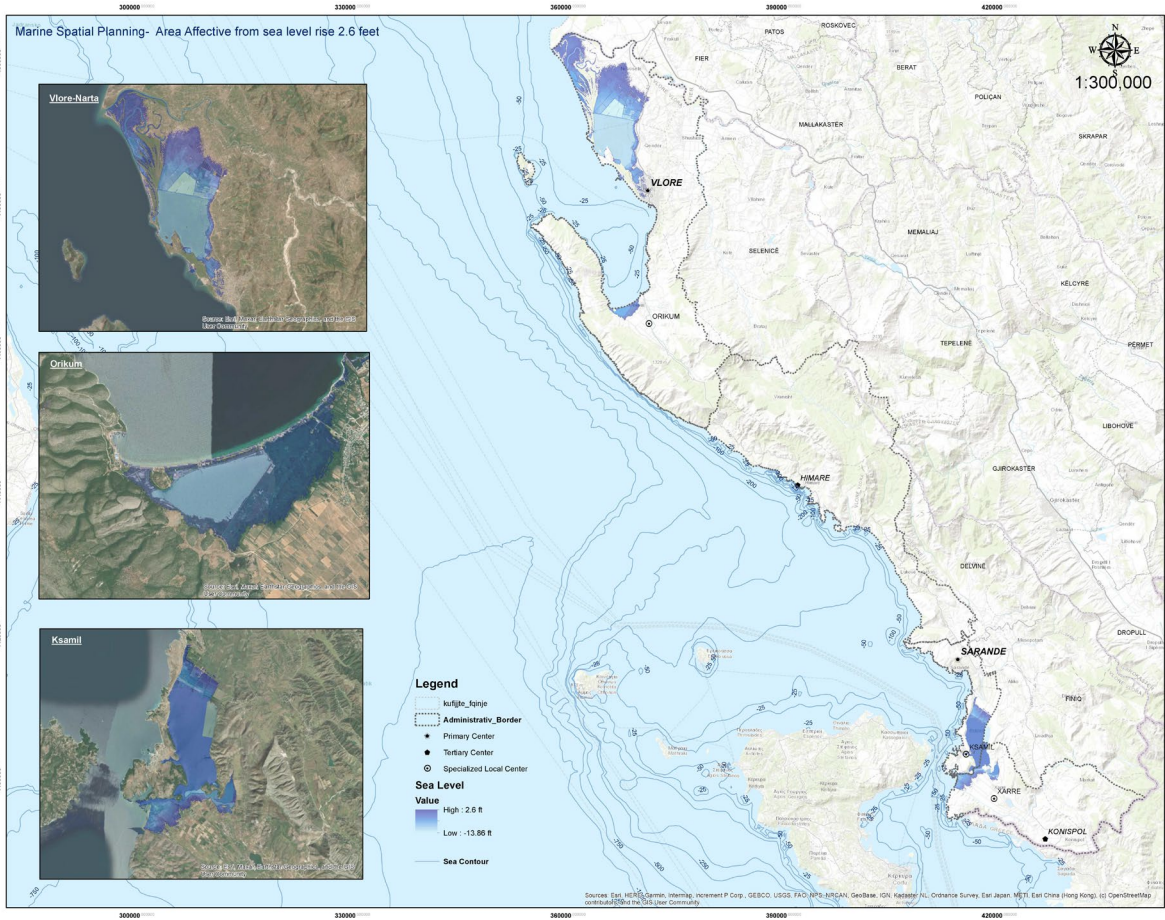
Harta 1. Zonat më të prekura nga stuhitë

Rritja e Nivelit të Detit

Ndër dukuritë natyrore në det, rritja e nivelit të detit është më e rëndësishmja që do të ndikojë negativisht në zonë. Pritet që rritja e nivelit të detit të prekë më së shumti bregdetin e Adriatikut (pjesën veriore të rajonit) megjithëse aktivitetet turistike të vendosura pranë plazheve në të gjithë bregdetin mund të kenë gjithashtu ndikime të mundshme negative. Sipas Komunikatës së

4-të Kombëtare të Shqipërisë për Ndryshimet Klimatike, "Sipas rastit më të keq, RCP8.5, niveli i detit pritet të rritet me 27 cm deri në vitin 2050 dhe 80 cm deri në vitin 2100".

Bazuar në këtë skenar, harta e mëposhtme ilustron zonën bregdetare më të prekur në rajon.

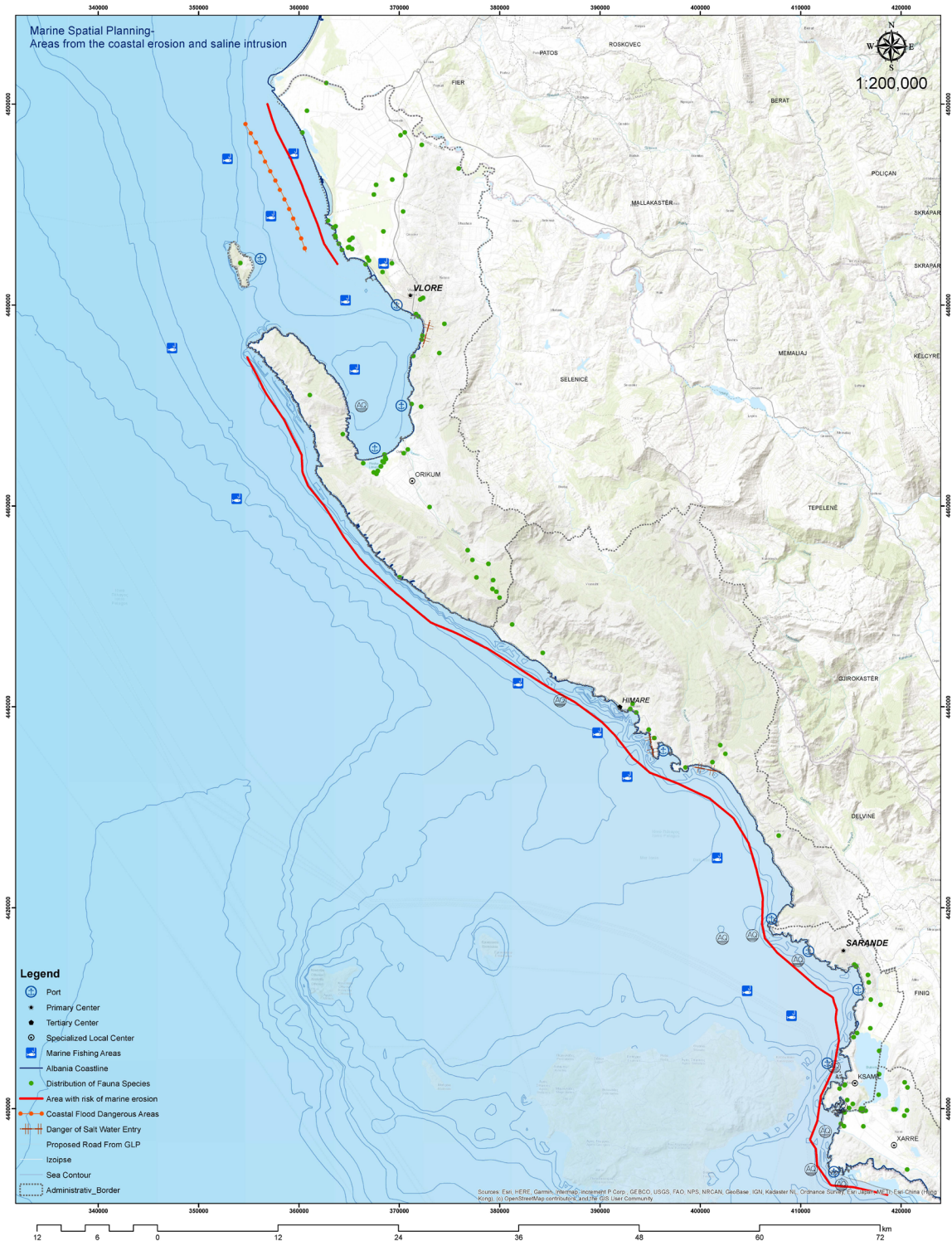

Harta 2. Zonat më të prekura nga ngritja e nivelit të detit

Rreziqet për zonat bregdetare (erozioni bregdetar, përmbytjet detare dhe depërtimi i kripës)

Ky fenomen është i lidhur ngushtë me ngritjen e nivelit të detit. Zona bujqësore më e prekur do të jetë pjesa perëndimore e Vjosës, veçanërisht ajo rreth grykëderdhjes së Vjosës dhe në jugperëndim të vendit; Fusha e

Vrinës në bashkitë Sarandë dhe Konispol (siç tregohet në hartë). Gjithashtu, kripëzimi i akuiferëve bregdetar do të çojë në një ulje të disponueshmërisë së ujit të ëmbël.

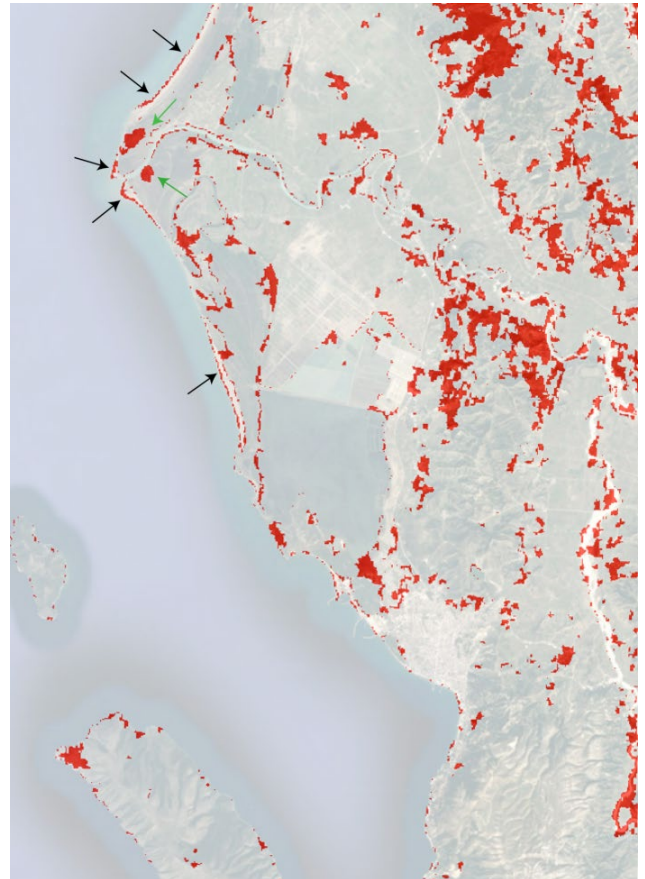

Harta 3. Zonat më të prekura nga erozioni bregdetar dhe depërtimi i kripës

4.3.2. Fenomenet natyrore në "Tokë" që ndërveprojnë me "Detin "

Erozioni i tokës

Fenomeni i erozionit të tokës në pellgun e lumit Vjosa do të vazhdojë të jetë aktiv edhe në vitet në vijim, duke pësuar një rritje graduale të sasisë së materialit të gërryer bazuar në rastet e ndryshimeve klimatike. Për pjesën veriore të qarkut të Vlorës është bërë një analizë e ndryshimeve dhe lëvizjeve bregdetare dhe është paraqitur në figurën më poshtë.

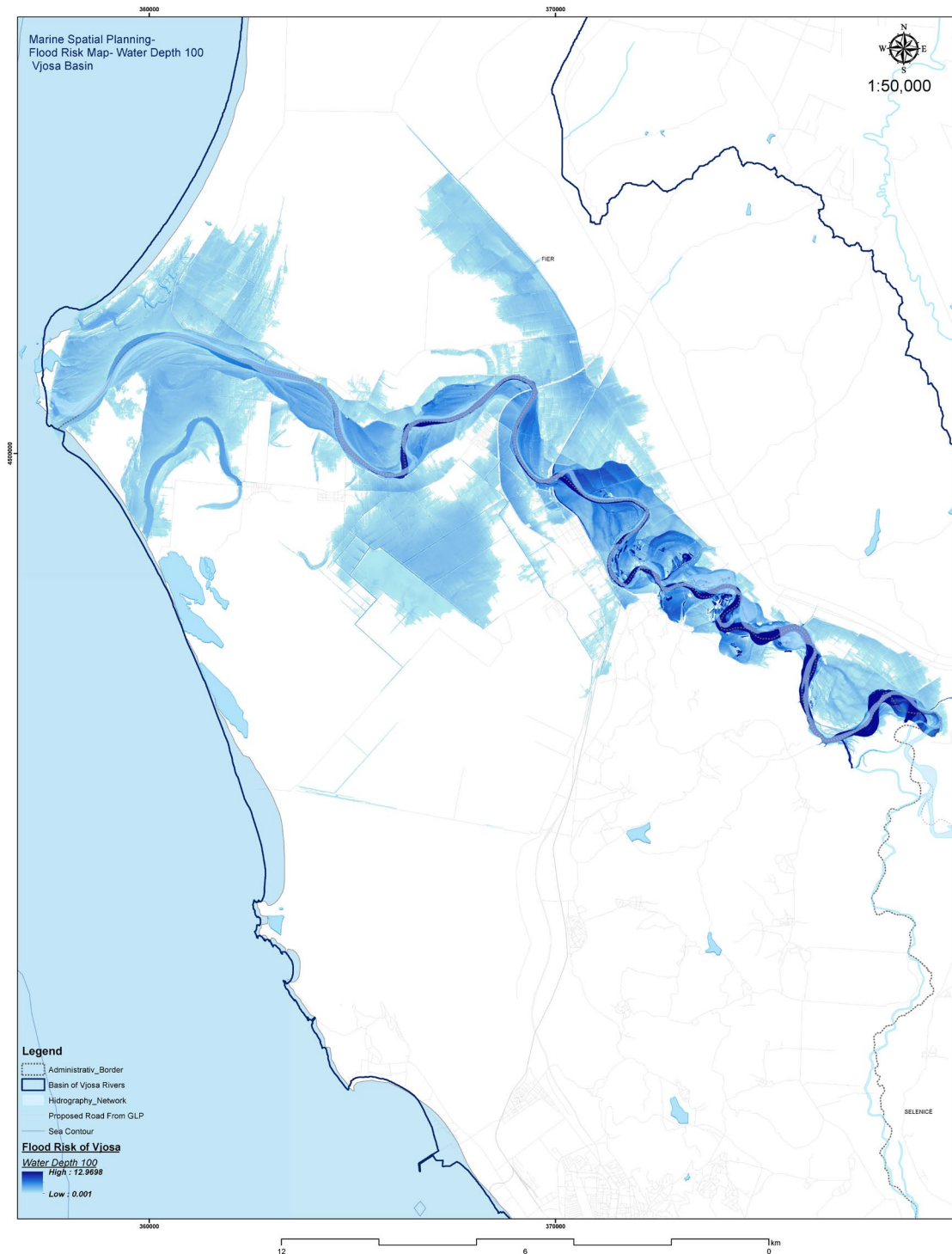

Harta 4. Kjo figurë tregon rezultatet e zbulimit të ndryshimit (zonat e kuqe) që janë zbuluar midis dy hartave të klasifikimit të marra duke përdorur metodën GEOBIA. Shigjetat e zeza tregojnë zonat e progradimit, ndërsa shigjetat jeshile tregojnë një humbje të sedimentit në zonën e deltës (Kanjir dhe Gregorič Bon, 2016).

Përmbytjet

Rritja e shfaqjes së përmbytjeve, veçanërisht gjatë dimrit, por edhe gjatë muajve të vjeshtës dhe pranverës, do të rrisë erozionin lumor. Vitet e fundit ka pasur përmbytje të shpeshta në pjesën veriore të zonës së Vlorës, duke shkaktuar dëme të konsiderueshme në banesa, infrastrukturë, bujqësi dhe blegtori. Referuar skenarëve të ndryshimeve klimatike, periudhat e kthimit të niveleve

maksimale të reshjeve priten të ulen në deltën e lumit Vjosa. Për rrjedhojë, reshjet më të shpeshta të dendura me kohëzgjatje më të gjatë mund të shkaktojnë përmbytje më intensive të zonave bujqësore dhe priten dëme të konsiderueshme ekonomike. Një hartë e rrezikut nga përmbytjet për lumin Vjosa është përgatitur nga AMBU dhe është paraqitur në hartën e mëposhtme.

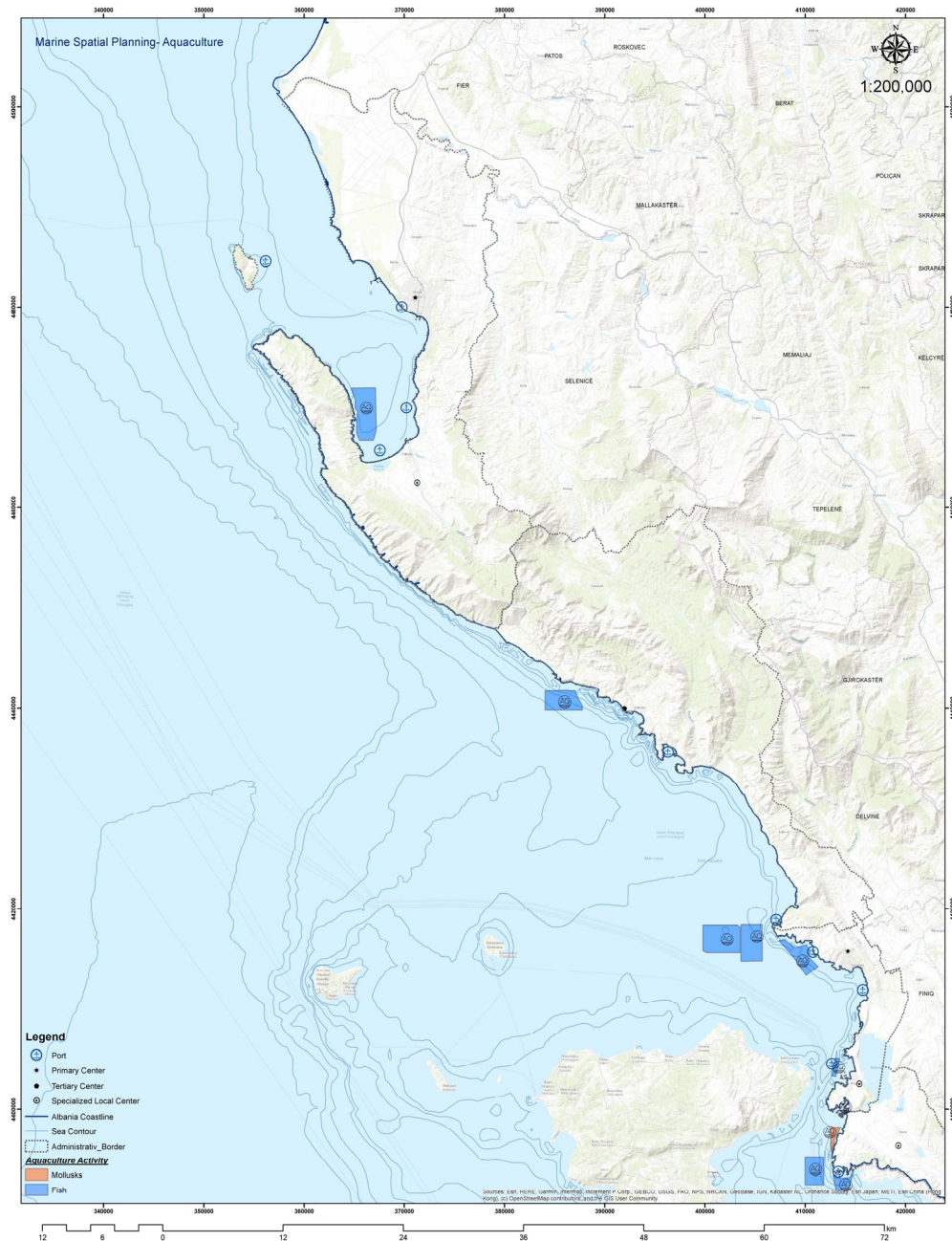
Harta 5. Zonat më të prekura nga përmbytjet

4.3.3. Aktivitetet ekonomike në “Det” në ndërveprim me “Tokën”

Akuakultura në ujin e detit

Akuakultura detare është më e zhvilluar në ujërat bregdetare të Vlorës. Megjithatë, për shkak të aktiviteteve të shumta që operojnë në zonë, për të shmangur konfliktet e mundshme dhe gjithashtu për të minimizuar ndikimin që ka akuakultura detare në cilësinë e ujit në zonë, me DCM Nr.461 më 27.3.2023, Akuakultura është

miratuar për kultivimin e peshkut dhe midhjeve përgjatë gjithë bregdetit dhe janë paraqitur në hartat e mëposhtme. Aktivitetet e akuakulturës konsiderohen pozitive për shoqërinë, ndërsa për turizmin, varet nga vendndodhja e aktiviteteve të akuakulturës dhe përgjithësisht konsiderohet negative për mjedisin.

Harta 6. Zonat e përcaktuara për akuakulturë

Peshkimi

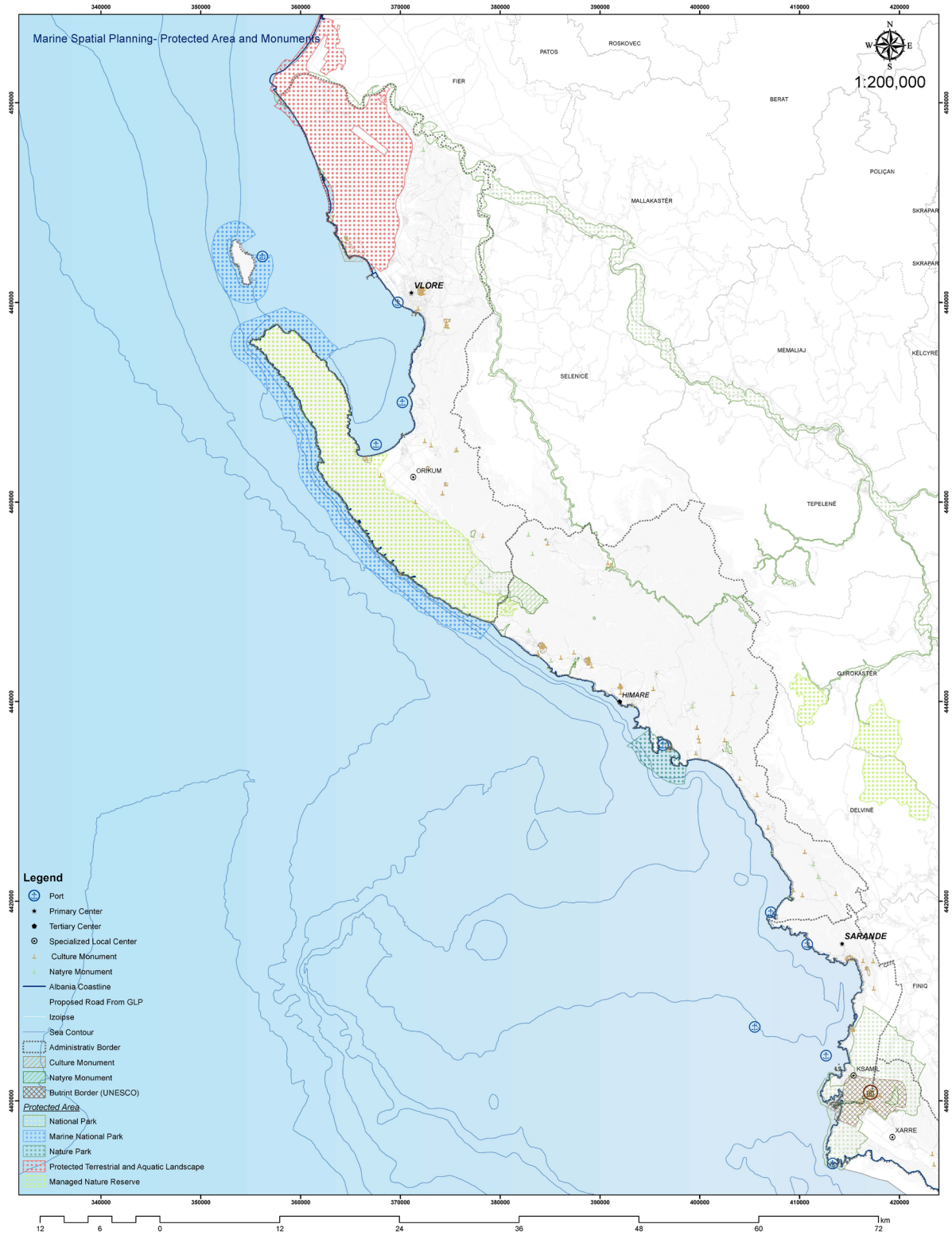
Aktivitetet e peshkimit janë mjaft të zhvilluara përgjatë bregdetit, si në peshkim industrial ashtu edhe në atë të shkallës së vogël. Tashmë ekzistojnë disa kufizime për të mbrojtur stokun e peshkimit dhe për të ruajtur fundin e detit. Bazuar në ligjin nr. 64/2012 "Për peshkimin", i ndryshuar, *"Ndalohet peshkimi në zonën e portit, hyrjet/rrugët dhe vendet e ankorimit, si dhe peshkimi me rrjeta trat, draga, trape, rrjetë me trup konik, rrjetë me trup konik për breg ose rrjeta të ngjashme mbi shtretërit e barit të detit të, në veçanti, Posidonia oceanica ose fanerogame të tjera detare do të ndalohen."*

Gjithashtu, bazuar në DCM nr. 402 "për masat e menaxhimit për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve të peshkimit", masa të tjera shtesë për kufizimin e përdorimit të peshkimit përfshijnë: (i) *Përdorimi i ingranazheve të lëvizshme do të ndalohet brenda 3 miljeve detare nga bregu ose brenda izobatit 50 m nëse kjo thellësi arrihet në një distancë më të shkurtër nga bregu. (ii) Përdorimi i rrjetave të tratave do të ndalohet brenda 1,5 milje detare nga bregu. Ndalohet përdorimi i rrjetave dhe rrjetë për thellësi brenda 0,3 miljeve detare nga bregu. (iii) Përdorimi i ingranazhe të lëvizshme dhe rrjetave trat është i ndaluar në thellësi më të mëdha se 1000 metra.*

Ndërveprimi i peshkimit konsiderohet pozitiv për sa i përket shoqërisë dhe turizmit, ndërsa ndërveprimi me mjedisin konsiderohet negativ, por kjo varet shumë nga niveli i peshkimit IUU në zonë.

Zonat e Mbrojtura Detare (MPA)

Në rajon ka dy Zona të Mbrojtura Detare: Parku Kombëtar Karaburun-Sazan dhe Parku Natyror i Porto Palermos. Kontributi i tyre konsiderohet shumë pozitiv në aspektin e mbrojtjes së mjedisit, si dhe në një marrëdhënie komplekse të lidhur me zhvillimin e turizmit. Zonat e mbrojtura janë paraqitur në hartën 7.

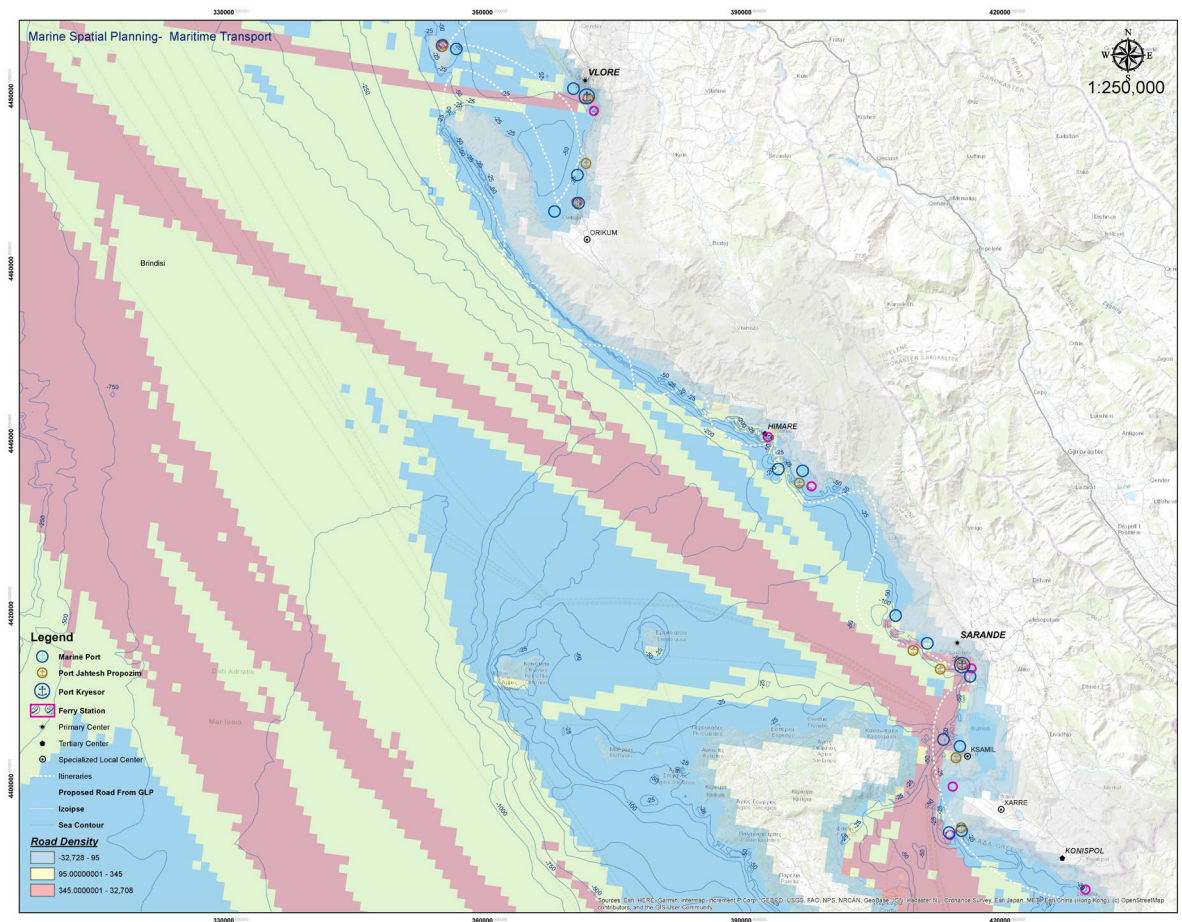

Harta 7. Zonat e Mbrojtura Detare në qarkun e Vlorës

Transporti detar (trafik detar, tregtar, duke përfshirë tragetet)

Transporti detar në zonë lidhet kryesisht me portin e peshkimit të Vlorës, por edhe me portin e peshkimit të Sarandës dhe si kalim në veri, veçanërisht për portin e peshkimit të Durrësit. Frekuenca e fluksit të anijeve të mallrave dhe cisternave nuk është shumë e lartë, siç tregohet në hartë, ndërsa trafiku i pasagjerëve lidhet kryesisht me linjat Brindisi – Vlorë dhe Korfuz – Sarandë.

Ndërkohë që tragetet kanë pasur një efekt të rëndësishëm pozitiv në turizëm (veçanërisht për zonën Korfuz – Sarandë), ndotja e mundshme nga tragetet e mëdha që kalojnë në ujërat shqiptare konsiderohet si problem. Si ilustrim i aktiviteteve, harta e mëposhtme tregon aktivitetet e transportit detar.

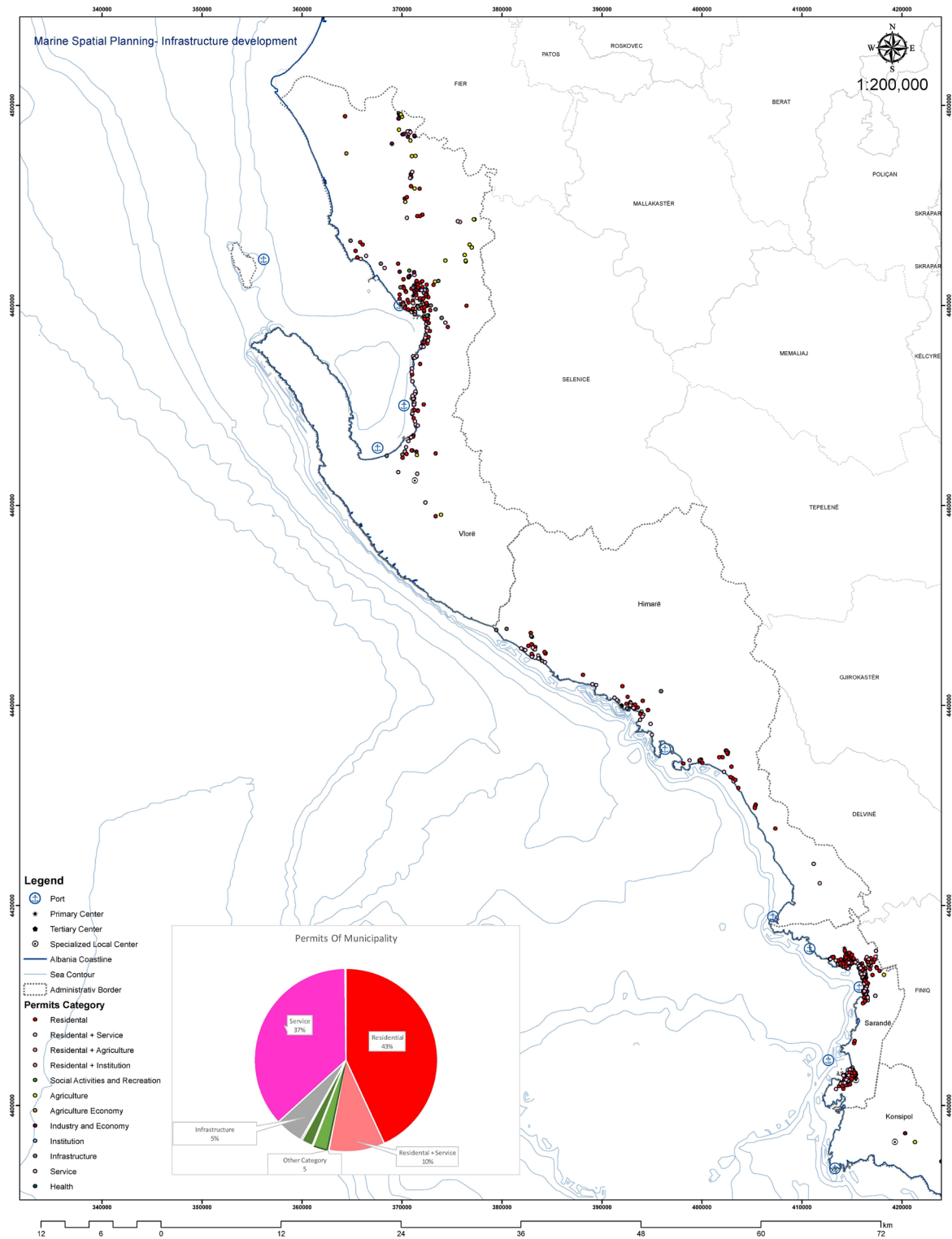

Harta 8. Transporti detar në qarkun e Vlorës

Infrastruktura

Për shkak të rritjes së shpejtë të industrisë së turizmit në zonë, edhe infrastruktura ka arritur në rritje. Ka disa marina që po ndërtohen ose përmirësohen dhe gjithashtu pika ankorimi për anijet turistike. Gjithashtu, ka struktura artificiale në det ose pranë bregdetit që paraqesin ndikim

negativ veçanërisht në lidhje me mjedisin (kryesisht për ndotjen dhe shqetësimin e botës së egër). Harta e mëposhtme ilustron zonat kryesore për ndërhyrjet në infrastrukturë.

Harta 9. Infrastruktura në ujërat bregdetare në qarkun e Vlorës

4.3.4. Aktivitetet ekonomike në "Tokë" në ndërveprim me "Detin"

Bujqësia dhe Blegtoria

Kjo nuk është një zonë me shumë bujqësi intensive, përveç zonës pranë deltës së lumit Vjosa dhe fushave të Vrinës në Sarandë. Ndikimi kryesor që do të kenë është rritja e ndotjes dhe e lëndëve ushqyese që vijnë nga aktivitetet bujqësore. Megjithatë, ky ndikim nuk konsiderohet shumë i lartë.

Turizëm, Sporte dhe Aktivitete Rekreative

Ky është aktiviteti kryesor ekonomik i lidhur me të gjithë bregdetin dhe me zhvillimin më të shpejtë në dekadën e fundit. Në bregdet po zhvillohen shumë ndërtime, veçanërisht në lidhje me objektet turistike. Kjo do të ushtrojë presion mbi mjedisin detar veçanërisht lidhur me ndotjen dhe shqetësimin e botës së egër. Konsiderohet si një nga shtytësit kryesorë ekonomikë në zonë, ndaj duhet gjetur një ekuilibër në lidhje me këtë aktivitet me të tjerët.

Zonat e Mbrojtura Natyrore

Qarku i Vlorës ka disa Zona të Mbrojtura si gadishull. Më të rëndësishmet që lidhen me bregdetin janë Parku Kombëtar i Gadishullit të Karaburunit dhe Parku Kombëtar i Liqenit të Butrintit. Të dyja fushat kanë një ndikim pozitiv në lidhje me mbrojtjen e mjedisit dhe shoqërisë dhe zhvillimin e turizmit. Parku Kombëtar i Karaburunit duke qenë ngjitur me PA e Karaburunit të Sazanit shërben si një zonë mbrojtëse bregdetare për MPA dhe si e tillë bllokoi aktivitetet ekonomike në bregdet që mund të dëmtojnë gjithashtu MPA. Zona njihet edhe si e kërkuar nga turistët për ecje, hedhje me parashutë etj. Ngjashëm me këtë, mbrojtja e lagunës së Butrintit shërben për të parandaluar aktivitetet ekonomike në zonë që mund të dëmtojnë habitatet bregdetare. Për më tepër, Laguna e Butrintit shërben si një zonë fidanishte për disa lloje peshqish kërcor dhe gjithashtu është e kërkuar nga turistët për midhjet e Butrintit të kultivuara atje.

4.4. Konkluzione mbi LSI

Bazuar në sasinë e kufizuar të të dhënave dhe duke pasur parasysh se ky ishte ushtrimi i parë për këtë lloj analize, konkluzionet kryesore janë si më poshtë:

- Efekti i ndryshimeve klimatike duhet parë si prioritet për ndërveprimet tokë/det, duke marrë parasysh ngritjen e nivelit të detit dhe erozionin bregdetar që do të sjellë. Efektet e tij janë të rëndësishme për pjesën veriore të rajonit, por, kur merren parasysh afatet kohore të ardhshme, do të preken edhe zona të tjera (përfshirë plazhet). Disa aktivitete të rëndësishme ekonomike do të ndikohen nga këto ndryshime.
- Aktivitetet turistike dhe infrastruktura e ndërtuar për të mbështetur zhvillimin e tyre do të kenë ndikim në vijën bregdetare dhe ujërat bregdetare. Ky sektor konsiderohet si zhvillimi kryesor ekonomik në zonë, por ndërveprimi i tij, veçanërisht për mbrojtjen e mjedisit, duhet të konsiderohet me kujdes.
- Aktivitetet e akuakulturës detare në zonë janë të rëndësishme, megjithëse disa masa kufizimi hapësinor janë miratuar tashmë për të shmangur ndërveprimin negativ me aktivitetet e tjera në zonë.

Analiza LSI në të ardhmen duhet të shtrihet për të mbuluar të gjithë bregdetin dhe të përfshijë më shumë të dhëna për analizën.

5. Përfundime

Më 19 korrik 2022 u zhvillua Konferenca e parë Ndërqeveritare për negociatat e anëtarësimit ndërmjet BE dhe Shqipërisë. Hapi i parë në procesin e negociatave të anëtarësimit, shqyrtimi analitik i acquis të BE ose 'shqyrtimi', u nis në të njëjtën datë dhe nuk ka pasur probleme. Si e tillë, në të ardhmen, Shqipëria duhet të përafrojë Direktivën 2014/89/BE si pjesë e acquis të BE. Gjithashtu, duhet theksuar se fillimi i procesit të Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar është i rëndësishëm si një kontribut në zbatimin e Protokollit ICZM të Konventës së Barcelonës, të cilin Shqipëria e ka nënshkruar tashmë.

Shqipëria ka realizuar tashmë disa aktivitete që do të kontribuojnë në përgatitjen dhe vendosjen e suksesshme të planifikimit hapësinor detar. Kjo perfshin:

- Përgatitja e Planit Kombëtar Hapësinor dhe Planit Hapësinor Ndërsektorial Bregdetar;
- Plani hapësinor sektorial në lidhje me zonat e alokuara detare për akuakulturën dhe infrastrukturën portuale;
- Përgatitja e Planifikimit Hapësinor Lokal në nivel komune dhe, për disa zona specifike, në nivel më të detajuar;
- Faza e avancuar e përgatitjes për transpozimin e direktivës MSFD;
- Krijimi i një gjeoportali ku do të prezantohen të gjitha të dhënat e gjeoreferencuara të mbledhura në përputhje me direktivën INSPIRE.

Në lidhje me **kuadrin legjislativ**, aktet ligjore dhe nënligjore ende nuk janë në përputhje me Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar. Në bazë të analizave të kryera, mënyra më e realizueshme është ndryshimi i ligjit dhe akteve nënligjore ekzistuese për planifikimin e territorit në mënyrë që ato të vendosin dispozitat e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar. Megjithatë, pritet që ndryshimet ligjore që do të propozohen nga MIE (AKPT është pjesë e kësaj ministrie) do të planifikohen në vijim të miratimit të ligjit për Strategjinë Detare që pritet të miratohet në fillim të vitit 2024. Me zbatimin e dispozitave ligjore, pritet që periudha 6-vjeçare e përfshirë në direktivë të vendoset si një kohë përgatitore edhe për situatën shqiptare.

Nga pikëpamja **institucionale**, numri i institucioneve që merren me çështjet detare është relativisht i madh. Pritet që AKPT të jetë institucioni kryesor që do të koordinojë procesin për përgatitjen e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar, por kjo do të bëhet e qartë pasi të jetë vendosur kuadri ligjor. Është e rëndësishme që të gjitha institucionet të jenë të vetëdijshme për procesin në mënyrë që të mund të kontribuojnë në kohën e duhur në procesin e planifikimit.

Ekziston një mungesë e njohur e të **dhënave** për ujërat detare në Shqipëri (përfshirë atë që përmendet në gjeoportalin shqiptar). Projekti CAMP Otranto ka përgatitur tashmë një bazë të dhënash me të dhënat (të fokusuar në rajonin e Vlorës) me të dhëna për mjedisin bregdetar dhe detar. Në të ardhmen, të dhënat duhet të mbledhen sipas standardit të kërkuar (IMAP, kërkesat e BE-së, etj.) dhe gjithashtu në harta që mund të jenë të dobishme për procesin e Direktiva e Planifikimit Hapësinor Detar. Një nxitje për mbledhjen e të dhënave (veçanërisht të dhënave mjedisore) pritet pas miratimit të ligjit për Strategjinë Detare.

Për **analizën e LSI**, në këtë raport është kryer një analizë paraprake e fokusuar në qarkun e Vlorës. Bazuar në analizat, sektori kryesor që është i rëndësishëm për planifikimin e ardhshëm dhe që do të ndikojë në të gjithë të tjerët është turizmi dhe infrastruktura e lidhur me të. Megjithatë, në të ardhmen, analiza LSI duhet të mbulojë të gjithë bregdetin dhe duhet të merren parasysh më shumë të dhëna në mënyrë që analiza të jetë më e plotë.

Në përgjithësi, nevojitet më shumë mbështetje për procesin e Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar pasi është ende në fazën paraprake në Shqipëri. Shembujt nga vendet fqinje të BE (Italia dhe Greqia) janë të vlefshëm, por gjithashtu duhet të zhvillohen më shumë kapacitete në nivel kombëtar. Duke qenë se Shqipëria ka kaluar në një transformim të shpejtë të ekonomisë bregdetare në dekadën e fundit, Direktiva e Planifikimit Hapësinor Detar duhet të marrë parasysh zhvillime të tilla edhe në të ardhmen.

Në analizën për të ardhmen bazuar në draftin e MSP italiane dhe duke marrë në konsideratë trajnimin e zhvilluar në Itali për ICZM/MSP, çështjet e mëposhtme

u konsideruan të rëndësishme për procesin e ardhshëm të përgatitjes së Direktivës së Planifikimit Hapësinor Detar në Shqipëri:

- Ndarje e mundshme në dy nënzona për pjesën shqiptare (ujërat territoriale dhe ujërat jashtë territorit).
 - Rëndësia e të paturit të një procesi që duhet të marrë parasysh me kujdes edhe vendet fqinje. Në të gjitha aspektet e përgatitjes së Planit Hapësinor Detar dhe Vlerësimit Strategjik Mjedisor përkatës, duhet të merret parasysh që ato do të shpërndahen për vlerësim dhe komente në 3 vendet ngjitur me ujërat shqiptare.
 - Një matricë ndërveprimesh duhet të përgatitet me kujdes, duke përfshirë tendencat se si priten të jenë ndërveprimet në të ardhmen (*një rritje në intensitet, një rënie ose një stabilitet thelbësor*). Gjithashtu, duhet të identifikohet ndërveprimi (*konflikti; konflikti/sinergjia e mundshme; dhe sinergjia*).
- Plani duhet të mbështetet nga një mori të dhënash nga të gjithë sektorët (përfshirë nga MSFD) dhe të shoqërohet nga një listë masash që duhet të jenë të ndryshme në tipologji: (*I* - i referohet administratave publike ose instrumenteve të planifikimit; *P* - përshkrimet që parashikon plani për të rregulluar përdorimet e hapësirës detare (p.sh. në aspektin e modaliteteve, duke përfshirë hapësinore dhe kohore, në të cilat mund të ushtrohen përdorimet); *I* - nxitësit *A* - veprime, pra iniciativa konkrete (p.sh. konsultime, studime dhe analiza) të kryera nga ose në emër të administratave kompetente, mundësisht në partneritet me subjekte private).

Shtojca A – Organizimi Institucional për Menaxhimin e Ujërave Detar

Tabela 5. Organet Publike me Përgjegjësi Detare

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funktionale ²
1. Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planifikimi dhe zhvillimi i qëndrueshëm urban; ▪ Standardet urbane në ndërtim; ▪ Hartimi, zbatimi dhe ndjekja e politikave të zhvillimit të infrastrukturës, të cilat përfshijnë infrastrukturën, transportin dhe ujësjellës-kanalizimet; ▪ Drejtimi, menaxhimi, mbikëqyrja dhe vendosja e standardeve të infrastrukturës teknike për portet, aeroportet, ujësjellës-kanalizimet dhe digat e mëdha të hidrocentraleve; ▪ Monitorimi i realizimit të standardeve të përcaktuara në funksion të zhvillimit të infrastrukturës në transport, ujësjellës-kanalizime; ▪ Projektimi dhe zbatimi i monitorimit të trafikut detar nëpërmjet sistemeve inteligjente të vendosura në agjenci, ndërmarrje dhe drejtoritë e varësisë, për të garantuar sigurinë e secilit sektor të përmendur më sipër, në përputhje me parimet ndërkombëtare; ▪ Sektori i energjisë, burimet e energjisë, duke përfshirë burimet e rinovueshme të energjisë, dhe efikasitetin e energjisë; ▪ Hartimi i politikave dhe strategjive për zbutjen e efekteve të ndryshimeve klimatike që rrjedhin nga veprimtaria e zonave të përgjegjësisë së Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sektori i hidrokarbureve (nafta dhe gazi); ▪ sektori i minierave dhe gjeologjisë; ▪ sektori i industrisë joushqimore; ▪ shërbimi i telekomunikacionit dhe postës.
1.1 Shërbimi Gjeologjik Shqiptar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studime, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorim sistematik bazë gjeologjik të vendit, nëpërmjet hartografimit kompleks në shkallë të ndryshme, në ndihmë të zhvillimit ekonomik, administrimit efektiv të territorit, burimeve minerale, hidrokarbure, ujore etj.; ▪ Studime, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorime gjeokimike, gjeofizike, përfshirë sizmike të cekëta (inxhinierike), elektrometri, magnetometri, gravimetri, radiometri, matje dhe monitorim të radonit në tokë, ujë dhe ajër, si dhe në mjedise të brendshme, në çdo nivel; ▪ Hulumtimi dhe vlerësimi i mineraleve metalike dhe jometalike, materialeve industriale, hidrokarbureve, burimeve ujore nëntokësore, ujërave të pijshëm dhe industrialë, ujërave minerale, termale dhe gjeotermale; ▪ Studime, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorime hidrogjeologjike për rivlerësimin e baseneve ujore, monitorimin e tyre dhe përcaktimin e masave për ruajtjen e rezervave ujore nëntokësore; ▪ Studime komplekse gjeologjike, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorime për mjedisin; ▪ Studime inxhinierike gjeologjike, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorime;

² Përmenden vetëm përgjegjësitë që kanë të bëjnë me Direktivën e Planifikimit Hapësinor Detar

- Studime, rievime, shërbime, përgjithësime dhe monitorim agrogeologjik dhe erozion;
- Studime, rievime, shërbime, monitorime gjeologjike të të gjithë vijës bregdetare dhe të shelfit kontinental të vendit, të dinamikës së veprimit të detit me tokën, të litologjisë së nënshtresës dhe të pasurive të ndryshme detare e nënujore;
- Studime të thelluara shkencore, vrojtime, shërbime, përgjithësime dhe monitorime për gjeologjinë dhe metalogjeninë;
- Përgjithësimet, vëzhgimet, monitorimi dhe dokumentimi i të gjitha punimeve inxhinierike që lidhen me gërmimin e dheut;
- Punime topografike të shkallëve të ndryshme dhe matje gjeodezike;
- Krijimi i bazës së të dhënave gjeologjike, të mineraleve të dobishme, inxhinierike gjeologjike, hidrogjeologjike, gjeomjedisore etj.;
- Promovimi i kërkimit të mineraleve të dobishme;
- Monitorimi dhe vlerësimi i lejeve të kërkimit;
- Kryerja e studimeve për emergjencat civile, gjeologjike, inxhinierike gjeologjike dhe hidrogjeologjike.

1.2 Drejtoria e Përgjithshme Detare

- Drejton dhe koordinon veprimtarinë e strukturave përbërëse të administratës detare;
- Ushtron kontroll për mbarëvajtjen e punës dhe kryerjen e detyrave mbi të gjitha strukturat përbërëse të administratës detare;
- Kontrollon zbatimin e rregullave të përgjithshme, kombëtare dhe ndërkombëtare detare nga të gjitha subjektet private dhe shtetërore;
- Ofron asistencë teknike në hartimin dhe përafrimin e legjislacionit kombëtar detar me legjislacionin ndërkombëtar;
- Përfaqëson Republikën e Shqipërisë për çështjet detare në Organizatën e Kombeve të Bashkuara, Organizatën Ndërkombëtare Detare (IMO), Organizatën Ndërkombëtare të Punës dhe organizata të tjera;
- Bashkëpunon me të gjitha institucionet e tjera që lidhen me aktivitetet detare, si rojet bregdetare, strukturat e Policisë Kufitare, agjencitë doganore, agjencitë e mjedisit, Shërbimin Hidrografik dhe shoqatat e operatorëve privatë;
- Shkëmbejnë të dhënat e nevojshme për disiplinimin e trafikut detar, rritjen e kushteve të sigurisë së lundrimit dhe standardeve të sigurisë portuale;
- Ngrit grupe ekspertësh për hetimin e incidenteve dhe aksidenteve detare, përplasjeve të anijeve, zjarreve në anije, veprimtarive në det të hapur, piraterisë, për zgjidhjen e të gjitha çështjeve detare, të parashikuara në Kodin Detar të Republikës së Shqipërisë, si dhe merr masat e nevojshme për parandalimin dhe shmangien e tyre;
- Ofron asistencë teknike në hartimin e akteve nënligjore dhe marrjen e masave përkatëse për largimin e mbetjeve të ngurta dhe të lëngshme dhe relikeve detare, nëpërmjet strukturave përbërëse të administratës detare;
- Drejton, organizon dhe kontrollon trajnimin për kualifikimin e oficerëve dhe marinarëve të Republikës së Shqipërisë, të pilotëve, agjentëve dhe operatorëve portualë që operojnë në fushën detare, për lëshimin e certifikatave të nevojshme përkatëse, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe konventat ndërkombëtare, në të cilat Republika e Shqipërisë është palë;
- Ndjek dhe realizon veprimtaritë e transportit detar, bazuar në programin e qeverisë, Planin Kombëtar të Transportit, masterplanet dhe strategjinë e zhvillimit të sektorit detar;
- Monitoron zhvillimin e porteve detare bazuar në studime, masterplane dhe projekte, në harmoni me Planin Kombëtar të Transportit.

1.3 Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore

- Propozim, konsultim dhe bashkëpunim me strukturat përkatëse të qeverisë për hartimin e politikave dhe strategjive të saj në fushën e minierave, hidrokarbureve dhe energjisë;
- Zbatimi i politikave të qeverisë në fushën e minierave, hidrokarbureve dhe energjisë;

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funktionale 2
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sigurimi, në kuadër të veprimtarisë së vet, kundërshtimin e qeverisë ndaj studimeve dhe projekteve në fushën e veprimtarive minerare, postminerare, hidrokarbure dhe energjisë; ▪ Promovimi i burimeve minerale, hidrokarbure, ujore dhe burimeve të rinovueshme të energjisë; ▪ Negocimi i marrëveshjeve hidrokarbure dhe minerare dhe ndjekja e zbatimit të planeve të tyre të zhvillimit; ▪ Përgatitja e dokumentacionit dhe praktikave të nevojshme për dhënien e lejeve, licencave dhe autorizimeve, të cilat mundësojnë lidhjen e marrëveshjeve hidrokarbure dhe kryerjen e operacioneve hidrokarbure; ▪ Ndjekja e zbatimit të marrëveshjeve hidrokarbure përkatëse; ▪ Mbikëqyrja e aktiviteteve minerare, post minerare, hidrokarbure dhe energjisë; ▪ Propozimi i masave për rritjen e përdorimit të energjisë në ciklin e energjisë; ▪ Hartimi dhe publikimi i bilancit vjetor të energjisë.
<p>1.4 Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informim mbi proceset e përmirësimit të legjislacionit të planifikimit të territorit; ▪ Administrimi dhe mirëmbajtja e bazës së të dhënave të planifikimit të territorit (Regjistri Kombëtar i Planifikimit të Territorit); ▪ Informimi i publikut për proceset e planifikimit të territorit, si dhe nxitja e pjesëmarrjes së tij në proceset e hartimit dhe zbatimit të dokumenteve të planifikimit; ▪ Sigurimi i standardeve ligjore, teknike dhe metodologjike në fushën e planifikimit të territorit; ▪ Përgatitja e studimeve për Sistemin e Planifikimit të Integruar në Republikën e Shqipërisë dhe propozimet për ministrin përgjegjës për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, Këshillin Kombëtar të Territorit dhe Këshillin e Ministrave, për masat për zhvillimin e qëndrueshëm të territorin dhe për proceset dhe aktivitetet në lidhje me planifikimin e territorit; ▪ Hartimi i Raportit Vjetor të Monitorimit të Zbatimit të Objektivave dhe Objektivave, të përcaktuara në Planin e Përgjithshëm të Territorit dhe planeve të detajuara për zonat me rëndësi kombëtare.
<p>1.5 Instituti i Transportit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krijimi i bazës së të dhënave të sektorit të transportit për çdo lloj dhe të dhëna që do të përdoren bashkërisht për të gjitha aktivitetet e sektorit të transportit, si dhe mirëmbajtjen dhe përditësimin e kësaj baze të dhënash; ▪ Mirëmbajtja dhe përditësimi i Planit Kombëtar të Transportit (PKT) dhe programeve të investimeve përkatëse; ▪ Rekomandon dhe ndihmon MIE në rishikimin dhe përditësimin e politikave, rregulloreve dhe reformave institucionale të sektorit të transportit; ▪ Kryerja e punimeve dhe shërbimeve të tjera studimore në fushën e transportit, si dhe vlerësime, kundërshtime, ekspertiza, trajnime etj., për Ministrinë e linjës dhe për palët e treta.
<p>1.6 Agjencia Për Efiçencën e Energjisë</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Të përgatisë, zbatojë dhe monitorojë politikat dhe programet për përdorimin efikas të energjisë në sektorët e banimit, shërbimeve, industrisë, transportit dhe bujqësisë; ▪ Përgatitja dhe monitorimi i Planit Kombëtar të Veprimit për Efiçencën e Energjisë; ▪ Të bashkëpunojë me autoritetet qendrore dhe vendore, shoqëritë që operojnë objekte industriale dhe organizata të ndryshme jofitimprurëse për krijimin dhe përditësimin e bazës së të dhënave të nevojshme të energjisë, duke përfshirë llogaritjen e treguesve të efiçencës së energjisë, si dhe për zbatimin e masave për nxitjen e efiçencës së energjisë; ▪ Të përgatisë standarde, norma dhe rregullore teknike, me qëllim rritjen e efiçencës të energjisë të pajisjeve, aparateve dhe makinerive të përdorura për prodhimin, transportin, shpërndarjen dhe konsumin e energjisë në sektorët e shërbimeve rezidenciale, industrisë, transportit dhe bujqësisë;

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funktionale 2
<p>1.7 Agjencia Kombëtare e Ujësjellësit – Infrastruktura e Kanalizimeve dhe Mbetjeve</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Të bashkëpunojë me institucione dhe organizata vendore dhe ndërkombëtare, me qëllim përdorimin e energjisë në mënyrë efikase dhe reduktimin e ndikimit negativ në mjedis; ▪ Të bashkëpunojë me organet e autorizimit për marrjen e informacionit mbi rezultatet e testeve dhe matjeve, për përmbushjen e standardeve kombëtare të efikasitetit të energjisë; ▪ Të këshillojë konsumatorët fundorë për programet e efikasitetit të energjisë të ndërmarra prej tyre; ▪ Të mbështesë dhe këshillojë zhvillimin e fushatave të ndërgjegjësimit të publikut dhe aktiviteteve të tjera edukative në lidhje me promovimin e efikasitetit dhe kursimit të energjisë; ▪ Të mbledh dhe menaxhojë të dhënat e monitorimit. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harton kuadrin strategjik për zhvillimin dhe menaxhimin e sektorit të ujësjellës kanalizimeve në vendin tonë; ▪ Propozon planifikimin vjetor të investimeve nga Buxheti i Shtetit në bazë të nevojave të paraqitura nga Njësitë e Qeverisjes Vendore/Shoqëritë të Ujësjellës Kanalizimeve dhe ia paraqet për miratim Ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë; ▪ Mbështet financimin e përgjithshëm, nëpërmjet Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, nevojat për kostot vendore, rimbursimin e taksës doganore dhe TVSH-së, kontratat e miratuara të financuara nga donatorë të huaj; ▪ Propozon standarde dhe specifikime teknike për tubacionet e ujësjellësit dhe kanalizimet dhe ua dërgon për miratim organeve përkatëse; ▪ Harton dhe përgatit projektligje dhe akte nënligjore që lidhen me fushën e përgjithshme të administrimit dhe shpërndarjes së ujit të pijshëm, si dhe largimin dhe trajtimin e organizuar të ujit të përdorur.
<p>2. Ministria e Turizmit dhe Mjedisit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sektori i mjedisit, duke përfshirë politikat dhe standardet e trajtimit të mbetjeve, si dhe monitorimin dhe kontrollin e efekteve që ato sjellin përsa i përket ajrit dhe mjedisit, cilësisë së ajrit, ndotjes industriale, kimikateve, monitorimit të efekteve klimatike, monitorimit të kontrollit të treguesve mjedisorë të cilësisë së ujit, vlerësimi i ndikimit në mjedis; ▪ Natyra dhe biodiversiteti, duke përfshirë florën dhe faunën, mbrojtjen e tokës nga erozioni dhe degradimi, mbrojtjen e peizazhit natyror, mbrojtjen e kafshëve të egra dhe specieve të rrezikuara dhe zonat e mbrojtura; ▪ Hartimi dhe zbatimi i politikave për zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit, nëpërmjet nxitjes së investimeve në fushën e turizmit, agroturizmit, ekoturizmit, turizmit ujor dhe zonave bregdetare, ngritja, monitorimi dhe kontrolli i sistemit të standardeve në turizmin dhe edukimin e biznesit në fushën e turizmit, promovimin e produktit dhe destinacioneve turistike, koordinimin e bashkëpunimit me strukturat shtetërore dhe pushtetin vendor, si dhe ushtrimin e funksioneve të tjera, sipas legjislacionit përkatës, nëpërmjet institucioneve në varësi, strukturave të ministrive dhe degëve territoriale.
<p>2.1 Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udhëheqja, drejtimi, organizimi dhe kontrolli i vazhdueshëm i strukturave të zonave të mbrojtura nga të cilat varet; ▪ Përditësimi dhe përmirësimi i mbrojtjes dhe menaxhimit të zonave, nëpërmjet të koncepteve, praktikave dhe skemave bashkëkohore të përdorura nga vendet e përparuara; ▪ Menaxhimi dhe administrimi i rrjetit të zonave të mbrojtura, habitateve dhe specieve natyrore e gjysmë-natyrore me interes ruajtjeje, në përputhje me legjislacionin mjedisor shqiptar në fuqi, si dhe me konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare mjedisore; ▪ Krijimi dhe zbatimi i sistemit për dokumente të formatuar dhe të standardizuar, me të cilin punojnë strukturat e menaxhimit të zonave të mbrojtura në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë;

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funksionale 2
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krijimi i Dosjes Kombëtare, Portalit dhe Baza e të Dhënave të Zonave të Mbrojtura, si pjesë e veçantë e Portalit, Dosja Kombëtare e Mjedisit; ▪ Krijimi dhe zbatimi i metodologjisë për hartimin e planeve të menaxhimit për zonat e mbrojtura; ▪ Promovimi i modeleve, metodave dhe mënyrave racionale për mbledhjen, regjistrimin, përpunimin dhe shpërndarjen e informacionit për zonat e mbrojtura; ▪ Miratimi i aktiviteteve në zonat e mbrojtura, si pjesë e procesit të marrjes së lejes mjedisore për aktivitetet që kanë ndikim në mjedis në zonat e mbrojtura; ▪ Menaxhimi financiar i rrjetit të zonave të mbrojtura.
<p>2.2 Agjencia Kombëtare e Bregdetit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sigurimi i performancës në zonat bregdetare; ▪ Organizimi i punës për menaxhimin e integruar të zonës bregdetare; ▪ Sigurimi i zhvillimit të qëndrueshëm të zonës bregdetare, nëpërmjet ofrimit të shërbimeve të pastrimit gjatë sezonit turistik, sipas kreut III/1 të këtij vendimi; ▪ Organizimi i punës për nxitjen e investimeve në zonën bregdetare; ▪ Organizimi i punës për bashkërendimin e programeve dhe projekteve zhvillimore me rëndësi për menaxhimin e integruar të zonës bregdetare; ▪ Sigurimi i zhvillimit të qëndrueshëm të turizmit nëpërmjet inspektimit dhe kontrollit të aktiviteteve turistike.
<p>2.3 Agjencia Kombëtare e Mjedisit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sigurimi i performancës mjedisore; ▪ Kërkime dhe njohuri mjedisore; ▪ Vlerësimi i ndikimit në mjedis dhe licencimi; ▪ Inspektimi dhe kontrolli tematik i respektimit të kërkesave ligjore dhe kushteve mjedisore.
<p>2.4 Agjencia Kombëtare e Turizmit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbaton politika marketingu në fushën e turizmit, duke promovuar turizmin shqiptar në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar për të krijuar imazhin e Shqipërisë si një destinacion turistik në tregun ndërkombëtar; ▪ Ofron informacion për vizitorët, udhëtarët dhe turistët mbi shërbimet turistike të ofruara, produktet dhe destinacionet turistike, aktivitetet dhe informacione të tjera të dobishme; ▪ Promovon produktin dhe destinacionet turistike brenda dhe jashtë vendit, duke bashkëpunuar me zyrat rajonale të turizmit, pushtetin vendor dhe organizata të tjera që operojnë në fushën e turizmit; ▪ Promovon investimet në zonat me prioritet zhvillimin e turizmit, duke bashkëpunuar me institucione të tjera publike që nxisin investimet në vend; ▪ Ndërmerr dhe promovon projekte për turizmin, sipas fushës së vet të veprimtarisë, duke marrë miratimin paraprak të ministrisë përgjegjëse për turizmin; ▪ Propozon dhe krijon materiale promocionale, në përputhje me tendencat e tregut turistik dhe realizon prodhimin e tyre. ▪ Zbaton strategjinë kombëtare të zhvillimit të turizmit dhe strategjinë kombëtare të marketingut për sektorin e turizmit; ▪ I propozon ministrit përgjegjës për turizmin ndryshime në aktet ligjore dhe nënligjore në fushën e turizmit, duke argumentuar arsyet që lidhen me këto propozime; ▪ Mbledh të ardhurat e realizuara nga kontratat e qirasë për sipërfaqet e dhëna për përdorim në zhvillimin e turizmit dhe kryen disbursimin e tyre në përputhje me dispozitat e legjislacionit në fuqi.
<p>3. Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harton dhe zbaton politikat shtetërore për çështjet e bujqësisë, zhvillimit rural, mjekësisë veterinarë, sigurisë ushqimore dhe ushqimore, peshkimit, akuakulturës dhe pyjeve frutore; ▪ Harton dhe propozon miratimin e projektakteve për përafrimin e legjislacionit në fushat e bujqësisë, zhvillimit rural, sigurisë ushqimore dhe ushqimore, mjekësisë veterinarë, peshkimit dhe akuakulturës me normat dhe kërkesat e Bashkimit Evropian; ▪ Harton dhe zbaton politika orientuese, mbështetëse dhe nxitëse për prodhimin bujqësor, si dhe kujdeset për zhvillimin e koordinuar të bujqësisë;

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funktionale 2
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mbeshket përgatitjen e strukturave të saj për menaxhimin e decentralizuar të fondeve të Komisionit Evropian për zhvillimin rural dhe harton dhe zbaton programin IPARD, në përputhje me aktet rregullatore të Bashkimit Evropian; ▪ Zbaton mbështetjen financiare të qeverisë për fermerët, agrobizneset dhe peshkatarët, bazuar në politikat programore të qeverisë për mbështetjen e tyre; ▪ Harton dhe zbaton politika për mirëadministrimin e tokës bujqësore, si dhe mbrojtjen e tokës nga proceset natyrore dhe faktorë të tjerë që mund ta dëmtojnë atë; ▪ Harton dhe zbaton politika për menaxhimin e qëndrueshëm të sistemeve të ujitjes dhe kullimit, si dhe merr masat e duhura për mbrojtjen e tokave nga përmbytjet; ▪ Bashkëpunon me organet e vetëqeverisjes lokale në zhvillimin e qëndrueshëm të pyjeve dhe kullotave; ▪ Harton dhe zbaton politikat shtetërore për peshkimin dhe akuakulturën në Shqipëri dhe menaxhimin e burimeve të peshkut; ▪ Harton dhe zbaton politikat e zhvillimit rural, agroturizmit, standardeve të cilësisë dhe produkteve organike, si dhe cilësisë së jetës në fshat dhe zhvillimit rural.
4. Ministria e Mbrojtjes	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hartimi dhe zbatimi e politikave të përgjithshme shtetërore për sigurimin e pavarësisë dhe mbrojtjen e tërësisë territoriale të vendit; ▪ planifikon dhe përballon emergjencat civile.
4.1 Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbaton politikën e Këshillit të Ministrave në fushën e reduktimit të rrezikut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile; ▪ Zbaton drejtimet dhe objektivat strategjike të përcaktuara nga ministria përgjegjëse për mbrojtjen civile; ▪ Koordinon punën për hartimin e Strategjisë Kombëtare për Reduktimin e Rrezikut nga Fatkeqësitë, Planin Kombëtar për Emergjencat Civile dhe vlerësimin e rrezikut nga fatkeqësitë në nivel qendror; ▪ Bashkëpunon me organizata ndërkombëtare dhe organizata homologe ndërkombëtare në kuadër të mbrojtjes civile dhe reduktimit të rrezikut nga fatkeqësitë; ▪ Planifikon fondet për marrjen e masave parandaluese dhe rehabilituese kundër fatkeqësive, infrastrukturës së dëmtuar, si dhe veprimtarive të tjera në fushën e mbrojtjes civile, kriteret dhe procedurat për të cilat caktohen me Vendim të Këshillit të Ministrave; ▪ Krijon dhe zbaton metodologjinë për hartimin e planeve për emergjencat civile; ▪ Promovon forma, metodologji, mënyra racionale për mbledhjen, regjistrimin, përpunimin dhe shpërndarjen e informacionit për fatkeqësitë; ▪ Përgatit programin e trajnimit për strukturat e mbrojtjes civile në nivel qendror dhe vendor; ▪ Inspekton zbatimin e dispozitave të këtij ligji për mbrojtjen civile për institucionet dhe strukturat shtetërore dhe subjektet private.
4.2 Qendra Operative Detare Ndërinstitucionale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Një institucion ndërinstitucional që ka për detyrë të sigurojë vëzhgimin e hapësirës detare shqiptare, për të kryer organizimin, planifikimin, koordinimin dhe menaxhimin e operacioneve në det, në përputhje me legjislacionin detar kombëtar dhe ndërkombëtar; ▪ Ministria e Mbrojtjes (prania 24 orë e Rojës Bregdetare); ▪ Ministria e Brendshme (prezencë 24 orë e Policisë Kufitare dhe Migracionit); ▪ Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (prezencë 24 orë e Drejtorisë së Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës); ▪ Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (prezencë 24 orë e Administratës Detare); ▪ Ministria e Financave (prezencë 24 orë e Doganës); ▪ Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (kapaciteti koordinues sipas nevojës).

Ministria / Agjencia	Përgjegjësi Funktionale 2
<p>Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harton dhe zbaton politika, strategji, plane, programe dhe projekte që synojnë menaxhimin e integruar të burimeve ujore, ruajtjen sasiore dhe cilësore, si dhe konsolidimin e mëtejshëm të tyre; ▪ Zbaton dispozitat e marrëveshjeve dhe konventave ndërkombëtare për burimet ujore dhe ato ndërkufitare, në të cilat Republika e Shqipërisë është palë; ▪ Ushtron funksionet e Sekretariatit Teknik të Këshillit Kombëtar të Ujit; ▪ I propozon Këshillit Kombëtar të Ujit dhënien me koncesion të burimeve ujore; ▪ I propozon Këshillit Kombëtar të Ujit dhënien e lejeve dhe autorizimeve për përdorimin e ujërave dhe shkarkimeve, kur veprimtaria kryhet jashtë kufirit të një basen të vetëm; ▪ Harton inventarin kombëtar të burimeve ujore, si në aspektin sasior ashtu edhe në atë cilësor; ▪ Harton dhe ndjek zbatimin e planeve të menaxhimit të baseneve ujore; ▪ Harton dhe ndjek zbatimin e planeve të menaxhimit për ujërat ndërkufitare; ▪ Është përgjegjës për veprimtarinë ekonomike të burimeve ujore; ▪ Kërkon të dhëna teknike, analiza ose mbështetje tekniko-konsultative që u shërbejnë nevojave të administrimit dhe menaxhimit të burimeve ujore nga organet dhe institucionet shtetërore, agjencitë dhe subjektet publike; ▪ Promovon pjesëmarrjen e përdoruesve të ujit në menaxhimin dhe administrimin e burimeve ujore; ▪ Nxit studime dhe kërkime për zhvillimin e risive teknike në lidhje me përdorimin, zbulimin, shfrytëzimin, ruajtjen, trajtimin, mbrojtjen, administrimin dhe përdorimin efikas të burimeve ujore; ▪ Në bashkëpunim me institucionet kërkimore-shkencore, përcakton fushat e kërkimit dhe studimit për burimet ujore, si dhe fondet përkatëse për to; ▪ Koordinon dhe kontrollon punën e organeve vendore të menaxhimit të burimeve ujore.
<p>Instituti i Shëndetit Publik</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Të kryejë studime dhe kërkime në lidhje me vlerësimin e rreziqeve mjedisore, ndikimin në shëndet, nëpërmjet kryerjes së ekspertizës; ▪ Vlerëson cilësinë e ujit të pijshëm (ujërat nëntokësore/sipërfaqësore të destinuara për punë të ujit të pijshëm/përpunimit të ujit); ▪ Ndjek dhe mban nën kontroll të vazhdueshëm, nëpërmjet analizës së të dhënave nga strukturat shëndetësore, furnizimit me ujë të pijshëm dhe cilësisë së tij në nivel kombëtar, si dhe jep rekomandime dhe detyra për zbatim duke vlerësuar faktorët e rrezikut; ▪ Sugjeron dhe punon vazhdimisht në lidhje me përmirësimin e legjisllacionit, standardeve dhe normave, duke pasur parasysh përafrimin e tij me legjisllacionin e BE.

NXITJA E PARTNERITETE VE PËRTEJ DETIT ADRIATIK

Për qëndrueshmërinë bregdetare në Shqipëri dhe Itali

CAMP Otranto është i pari projekt ndërkufitar që nga prezantimi për herë të parë i Programit për Menaxhimin e Zonave Bregdetare (CAMP) në vitin 1989. Objektivi kryesor i këtij projekti është të testojë metodologjinë e CAMP në një shkallë ndërkufitare në kanalën e Otrantos, duke përfshirë zonat bregdetare brenda dhe përtej juridiksionit kombëtar, që prek si Shqipërinë ashtu edhe Italinë pavarësisht kushteve të ndryshme natyrore, juridike dhe socio-ekonomike. Duke trajtuar sfidat e hasura të mjedisit bregdetar dhe detar në këtë pjesë kaq sensitive të basenit të Mesdheut, projekti do të kontribuojë në zhvillimin e menaxhimit të qëndrueshëm bregdetar dhe shkëmbimin e njohurive, së bashku me modelimin e praktikave më të mira.

PËR MË SHUMË BURIME DHE DETAJE LIDHUR ME PROJEKTET CAMP,
VIZITONI WWW.PAPRAC.ORG